

A Cimborát a Szabadsajtó könyvnyomda és lapkiadó részvénytársaság, Szatmár, adja ki. ○○○○○○○○○○

A Cimborát Kisbaczonban Benedek Elek nagyapó szerkeszti, leveleiteket, rejtvénymegfejtéseiteket az ő címére küldjétek. Elek nagyapó pontos címe: Batami-mici (Kisbaczon), utolsó posta Batanii-Mare (Nagybaczon) Háromszék megye. ○○○

A Cimborát úgy rendelhetitek meg, ha levelező-lapot irtok Szatmárra, a Cimborá kiadóhivatalának, amelyben kériitek a lap megindítását. Ugyanakkor postautalványon küldjétek be egy negyedévi előfizetési díjban 50 leut. ○○○○○○○○○○

A Cimborát csak az az előfizető kaphatja állandóan és pontosan, aki az előfizetési díjak pontos beküldéséről gondoskodik.

A Cimborából szívesen küldünk bárkinek és bárhová mutatványszámot. Aki még nem ismeri Elek nagyapó pompás gyermeklapját, kérjen tőlünk mutatványszámot és mi ingyen azonnal küldünk is. ○○○○○○○○○○○○

A Cimborá hetenként, vasárnap, husz oldal terjedelemben jelenik meg és benne minden olvasó megtalálja a maga olvasmányát. A Cimborá apró elemisták számára éppen úgy közli a maga meséit, verseit, humoros elbeszéléseit, mintahogy gondoskodik a nagyobb diákok és diák-leányok olvasnivalójáról is, akik részére regényeket, ismeretterjesztő cikkeket, komolyabb tárgyú elbeszéléseket közöl. ○○○○○○○○○○○○

A Cimborát szeressétek, olvassátok, terjesszétek
A Cimborá előfizetési ára Románia területén negyedévre 50 leu, félévre 100 leu, egész évré 200 leu; Csehország területén negyedévre 10, félévre 20 és egész évré 40 csekkorona.

GIMBORA

JÓ GYERMEKEK KÉPES HETILAPJA.

Főszerkesztő: BENEDEK ELEK

A GYIK.

„Kis gyikocskám, aranyoskám,
Ne félj tőlem, jere hozzám,
Jere, jere, édesem!
Kötényemmel betakarlak,
Ringa-ringa, elringatlak
Lassan, lágyan, csendesen.“

„Kis leánykám, aranyoskám,
Köszönöm, hogy jó vagy hozzám
S ne bántson, hogy nem megyek.
Van énnékem édesanyám,
Éjjel-nappal vigyáz reám,
Elaltat ő engemet!“

Okura japán költő panaszkodása fia halála miatt.

(Krisztus után a 8-ik században.)

— Magyarba átültette: Szombati-Szabó István. —

Mit bánom én a hét kincset,* mikért
Az ember-vágy és kapzsiság törekszik?
Az én életem kincse a fiam volt,
Ki sápadt-mozdulatlan halva fekszik.

Reggel, midőn a hajnalpir kigyult,
Körültem játszott, nem sejtven veszélyt,
S midőn az esti szürkület leszállt,
Fejét kezemre hajtva így beszélt:

Apám, anyám, ha nyugovóra térek,
Aludni engem közre fogjatok
S velem, mint erdőn a szakikusza,**
Szorosan össze-hármasodjatok.

S mig csevegett, én fürge képzelettel
Színezgettem magamnak a jövőt
S hogy megérem, mig férfiává érik:
E vidám hittel róttam az időt.

Ugy biztam én ez álmodott jövőben,
Mint egy hajós, ki bizva száll hajóra...
De jaj! viharzón jött egy fürgeteg
S reám dördült, a szépet-álmodóra.

És inségemre nem volt már segély:
Felöltöztem a szent-kötényeket
S a szent-tükröt ragadva fel kezembe:
Forró imákkal kértem az eget.

Szemem a kéklő mennyboltnak feszült
S kiáltozék az égi istenekhez.
Majd földre verve vergődő fejem:
Imádkozék a földi istenekhez.

Kérés, imák, panasz: hiába voltak...
Nem hallgatták meg a nagy istenek.
A gyermek senyvedt, s szívem bánatát
Remény-sugár sem érintette meg.

Kis teste napról-napra hervadt
És ajkán mindig halkabbult a hang,
Amíg a végső szikra is kihamvadt
S a kora-holtra ráborult a hant.

Üvöltve tombolt fájdalommal s vadul
klözve fájó szívemet, meredt
Nézéssel néztem égre... Ó, fiam!
De kegyetlen sors vitt el tégedet!

Utó-ének.

Oly ifju volt, hogy nem tudhatja még
A járást és az utat oda-át.
Ez adományt vedd hát, Sötét Követ,
S szépen viádj őt az alvilágba át.

(Lugos.)

* A hét kincs: arany, ezüst, smaragd, rubin, borostyán, koráll, achát. — ** A szakikusza egy moha faj.

Vannak-e még ilyen emberek?

— Irta: Benedek Elek. —

Kicsiny falu az én falum, legkisebb az erdőzugásos, vadgalambszólásos Erdővidéken, s nekem a legszebb. Szinte szégyellősen húzódik meg Barótpatak jobb- és balpartján, igen szűk völgyecskeben. Nemcsak a falu kicsiny, az a neve is: Kisbaczon. Nem csuda, hogy szűk völgyecskeben húzódott meg, ugyebár? Olyan szűk a völgy, hogy a falu hasonfelét szép szeliden emelkedő, lankás hegyoldalra tolta, tologatta idők során a szaporodás. Észak, kelet s délfelől csendesesen emelkedő hegyek karimázzák, s ha nyugati oldalára is vet még egy kis hegyet a Világteremtő, a kép rámája tökéletes volna.

Hosszukó tál, melynek kicsorbult egyik vége, ebben a tálban csudaszép bokréta: ez az én szülőfalum. Ebben a faluban minden háznak van gyümölcsfás és virágos kertje, s május havában, amikor itt a gyümölcsfák virágba borulnak, Csikorra tetejéről (a szomszédos „Csikorország“ orra ez a hegy) bokréta óriást lát ájtatosan bámuló szemed. Bokrétát, a melynek szépségét a kikandikáló piroscserepes házfódelek nem rontják, de sőt emelik. Az én gyermekkoromban még ritka volt a piros cserép-

födél. Széles cserefa-zsindely barnállott az alacsony falu, magas tetejü házakon; naptól, esőtől, szélről fakult szalmazsupfödél jutott a pajtáknak, meg a csüröknek; de akkor is megvolt minden háznak uccára mosolygó virágos kertcskéje, s a ház mögötti kertnek a maga gyümölcsfája: rozszaléró, fótos, zsiros, édes, írós (más néven: sólyom), páris almát, eleinérő, nyakas, bartamisz körtét, moskotár, madárka, perpenca (ha jobban tetszik: besztercei, ha még jobban: Berzenczey) szilvát termő fája. Akkor is szépséges szép bokréta volt az én falum, talán szebb a mainál. Bizonyosan szebb.

Vajjon az én unokáim gondolnak-e majd azzal a könnyező meghatottsággal az én gyümölcsös kertemre, mint ahoggy én gondolok András nagyapámra, mely századrésze sem volt az enyémnek? Az ő kertje — kert volt, semmi egyéb. Sém ház, sem semmiféle épület benne. Kert, amelynek minden fáját maga ülteté a 19-edik század hajnalán. Mindenképp egy-egy óriás, kik szép sorjában álltak s hirdették a dédunokáknak is András nagyapó meleg szívét. A falu alsó végén volt a kert, a felszegben a mi házunk, s nyárnak és őszenek nem volt egy

napja tán, hogy egy mezitlábos kis fiu e faóriásokra föl ne másszon. Ma is érzem számban az eleinérő körte édes levét; hegyeken, völgyeken, erdőkön, mezőkön, tengereken át is elszáll hozzám a babos pettyes „zsiros“ alma illata a tulipántos ládából, melynek ruhaneműi közé néhányat elrejtett édes anyám. Ez az illat megörökösödött a ládában, a ruhanemű minden darabján, a lehelletemben, s hogy soha el ne szálljon, a lelkemben is. Látom az öklömnyi nagy nyakas körtéket, borizü írósalmákat, s még mindig mosolyognak rám a kerítés tövéből a sötétpiros málnaszemek — oh, éde jó András nagyapó, be nagy szíved lehetett neked, hogy még málnabokrokat is ültettél, nekem, aki világon sem voltam akkor. Nekem, aki sohasem csókolhatám kezedet. Tíz esztendő esik a te halálod s az én születésem közé.

András nagyapó kertjét nem őrizte senki más, csak Isten s a még romlásnak nem indult becsület. Magas, födeles kerítés vette körül, nem a tolvajok ellen, csupán azért: ha kert, — legyen kert. Illő, hogy a képnek rámája is legyen, ugyebár? Galambbugos, ősrégi módi székely kapu szabta meg az elejét; madár- és virágdíszét nagyapó véste, faragta.

Vén emberek, kik 48 előtt játszottak a porban, (még görnyedez egy-kettő közülök) ma is büszkén emlegetik nagyapót, aki írásban és faragásban a falu s a vidék első embere volt.

— Azóta sem születék — vallják erős hittel — „Erdővidék orszáágában“ ilyen soktudó ember.

Igy növeszti a nagyot még nagyobbra a távolság, az emlékezés, de nagy volt András nagyapó bizonnal: ő a halhatatlanságnak dolgozott, mivelhogy gyümölcsfát ültetett. Nemcsak ültetett, de kedves fának külön kertet is szentelt.

Ludpennával rajzolt gömbölyü betűi mind egy-egy nevető gyöngyszem. Minden mondata, mit kontraktusokba vésett, kerek mondat, nincs egy henyé szava. Pedig iskolája csak a falusi, akkor még latin szavakat is tanító iskola volt s a katonaélet! A katonaélet tizenkét esztendeje. Többet idegen tartományokban, mint a haza földjén. Mégis magyar betű volt az ő betűje, szép kerek betű, s nem az a jobbra-balra dülő, amely a Bach-korszakból maradt ránk örökül...

András nagyapó asszeszor volt, Bardoczszék asszeszora, amely hivatalnak azért nem felelője a táblabíró, mert a táblabíró emléke hosszuszáru pipából pőfékelő, lustálkodó, nekigömbölyödött típusban maradt ránk, ellenben András nagyapó „fakószekéren“, meg gyalogszerrel járta be a falvait; nem volt neki gömbölyödött, de sőt inkább sovány ember volt; nem vette fel az uriviseletet: háziszóttos ruhát viselt, tán valamivel csinosabbat, mint az atyafiai. Olyan táblabíró volt őkgyelme, ki hol az ekeszarvát, hol a pennát, hol a faragó

fejstét fogta, de az ő hivatalában restánia még sem találtaték.

Vannak-e még ilyen emberek?

*

A nyári vakációra rendszerint az „apostolok szekerén“ jöttem haza az udvarhelyi kollégiumból. Nagy csapatokban indultunk, aztán faluról-falura oszlott-foszlott, fogyott a csapat, s emlékszem, hogy egyizben Olaszteleken (harmadik falu a mienktől) egymagam maradtam. Kis fiu voltam, talán első, talán második osztályos legényke. Mentem, mendégéltem az olaszteleki uton s egyszerre csak szembe kerekedik egy pár ember. Magas szál ember volt a férfi, kasza a vállán, mellette a felesége, szépen megtermett az asszony is. Az ő vállán gereblye volt. Szénagyűjtésből igyekeztek hazafelé. Ritkán láttam ilyen egymáshoz illő szép pár embert. Megakadt rajtuk a szemem. Szinte beléjük ragadt.

— Jó napot adjon Isten! — köszöntem illendően.

— Adjon Isten, édes fiam, — fogadták mindaketten s ugyancsak megzéztek s ugyancsak nagy szeretettel néztek rám. Megállottak.

— Allj meg, fiam, állj meg — szólított meg a férfi. — Ugyan bizony nem a Benedek Huszár János fia vagy-e?

— Az vagyok, szolgálatjára.

— Mindjárt gondoltam.

— Én is, — mosolygott rám az asszony s azonnal megsimogatott. — Az édesanyja képit hordja.

— Az apjából is valamit. Övé a széles homloka. — No, folytatta a szép szál ember, hiszed-e, hogy mi ott voltunk az édesapádék lakodalmán? Ott bizony. Huszárpajtásom volt a te édesapád. Az bizony. S hiszed-e, hogy nem volt olyan szép pár ember Erdővidéken akkor időben, mint a te édesapád s anyád. Hát mondd meg, fiam, édesapádnak, tiszteli az olaszteleki huszárpajtás. Csak ennyit mondj. Tudja őkeme, hogy ki a tisztelője.

— Én pedig csókolom az édesanyádat s csókollak téged is, — mondá az asszony s mindjárt meg is csókolt.

Vissza-viszanéztem, vissza-visszanéztek ők is, mosolyogtak, integettek, míg az ut fordulója el nem takart.

— Tudja-e, édesanyám, kikkel találkoztam az olaszteleki határon? — kérdeztem otthon.

— Ugyan kikkel? — mosolygott vissza édesanyám szeméből a kérdés.

— Egy szép magas szál emberrel s annak a feleségével. Az is szép szál asszony volt.

— Vajjon kik lehettek? — ravaszkodott az édes apám mosolygása, aki már nemcsak sejtette, tudta is, hogy ki volt az a szép pár ember.

— Azok bizony azok voltak, akik ott voltak a maguk lakodalmán.

— Ó ne mondd! — csudálkozott színeskedve édes apám s anyám.

— De bizony ott. S tudják-e, mit mondtak magukról? Találják el.

— Bizonyosan valami rosszat, — enyelgett édes apám.

Nagyot kacagtam, hogy csakugy csengett belé a ház.

— Ugy látszik, mégsem mondtak erős rosszat, — enyelgett tovább édesapám.

— Nem bizony. Azt mondták szóról-szóra, betűről-betűre: Hiszed-e, hogy nem volt olyan szép emberpár Erdővidéken akkor időben, mint a te apád s anyád?

Gyenge pirosság villant meg édes anyám halovány arcán. Mondta:

— Ó, édes fiam, csak kedveskedtek neked.

— Magam is azt mondom, — tette hozzá komoly ábrázattal édesapám.

— A nevét nem mondta meg a bácsi. Csak annyit, hogy huszárpajtása volt az édesapámnak. De maga anélkül is tudja, ugy-e, édesapám?

— Tudom, fiam, tudom. De az is tudom, hogy kedveskedtek neked. Mert az édesanyád meg én sokszor emlegetjük, hogy akkor időben Erdővidéken nem volt olyan szép pár ember, mint Márkó Balázs s a felesége.

— Nem, fiam, nem volt, — erősítette édes-

anyám, akinek arcán a gyenge pirosság még mindig ott játszadozott.

Zavarodottan néztem a szüleimre. Már most hol az igazság? Márkó Balázsék azt mondták, s olyan őszintén, olyan lelkesen mondták, hogy akkor időben nem volt olyan szép pár ember, mint az én apám s anyám. Ők meg Márkó Balázsékról vallják ugyanezt. Mint ahogy rossz nyelvű emberek dobálják egymás fejéhez a gyalázkódó szavakat, úgy dobálta ez a két pár ember egymásnak a virágbokkrétát: nesze, nesze, téged illet, nem engem. Lehet, hogy mi is szépek voltunk, de ti szebbek voltatok...

Vannak-e még ilyen emberek?!

(Kisbaczon.)

Kiadó bácsi postája csehszlovákiai előfizetőihez:

Hahn Lilly és Laci, Lubochun előfizetése beérkezett jul. 1-től szept. 30-ig. A I. félévi bekötött példányt és hiányzó számokat ma elküldöttük.

Micskó Erzsébet, Solnohrad és Luby gyerekek, Nemeckelupca előfizetése a beérkezett 20-20 cK-val december végéig ki van egyenlítve.

Virsik Mariska, Géza, Margit és Elemér, Malacka. A félévi példányt és a július 1-től megjelent számokat ma küldjük. — Az előfizetési díjat várjuk.

Pittyembó.

(Mese.)

— Irta és rajzolta GULYÁS KÁROLY. —

Nem éred azt hajason, kopaszon is bajoson, hogy még valaha az életben akkora nyakigláb emberfiát láss, mint amekkora volt egyszer, valamikor Pittyembó. Még tiszta szerencse, hogy hosszú a nap, tán csak ráérkezem elmondani, mekkora nagy átabota legény volt ez a Pittyembó, akármelyik falu elvállalhatta volna tornyának. Ha csak árnyékát veszem is, amit előre vetett, maga elibe, ahogy téblábolt, hát az is volt igen akkora, mint innét oda. Kezefeje, lábafeje nagyobb volt, tudom, mint akármelyik esküdt embernek, osztán ezeket sohse tudta hová rakni, nem tudott vélők mit csinálni. Hol a nyakába rakta a lábát, hol a más kezeügyébe akadt a két ballába, de helyöket nem lelte soha. De nemcsak magának volt baja magamagával, mások is bajoskodtak véle, mert nagyon akaratos, veszekedős természetű volt Pittyembó. Bizony ez a gyöngyömadta, anyjafia, egyszálbélű legény belékötött az élőfába is, ahogy csetlett-botlott, belébotlott mindenkibe, lekaszált volna nagy laboda lábával boldogotboldogtalant, de más se hagyta magát, osztán így kézen-közön úgy el-elpufálták Pittyembót háthosszában egyszer-egyszer, hogy három héting is a nyakába kötve hordta a lábát utána.

Ilyenkor ráért tanitgatni drága kis libhec szajkóját, mert ezzel mégse veszett össze soha. Ez a kis bolond madár vigasztalgatta Pittyembót, mikor elkezdte fujni neki egyvégből hogy:

egyetem, begyetem, cukiné,
áber, fáber, dominé,
hékusz, pókus, pimpallótusz,
ájja, vájja, bum, bum, bum!

Még ezen elmulatott ez a kutyamáju Pityembó is. Amilyen kedvesen csácsogta el neki drága kis Duli szajkója, elhallgatta volna reggeltől estig, szopornyikós melegben, hajborzasztó hidegben egyaránt.

De mikor megint jobban lett ez a kutyamájusa Pityembója, megint csak addig téregett, fordulgatott, hogy hol ő szaladt elől, hol más utána, de megint ellátták a baját biz azok, akikkel kötölözködött.

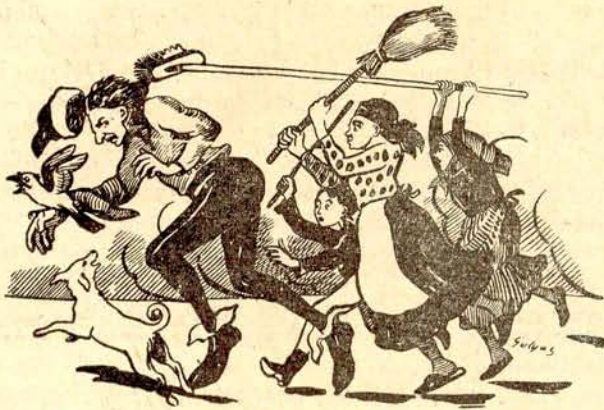
Egyszer — hogy, hogy nem, — malomból lopott seprűvel porolták ki a ködmönét, mikor Pityembó is benne volt, hát akkor osztán csakugyan nehezen sajnálta nemcsak Duli szajkója, hanem apja, anyja is. A szajkó mind azt hajtotta neki hogy:

azt hallottam felőled,
semmi sem lesz belőled!

Erre még csak tudott feleselni Pittyembó a szajkónak azzal, hogy :

icca tóla – motóla,
kendnek arra mi gondja,

hanem bizony az apja komolyan hoppra vette fia dolgát és azt mondta Pittyembónak, a drágának hogy : látom, fiam, téged mindig ütnek,

vernek, legjobb lesz, ha elmegy pogácsames-
ternek.

Még most nem lelte csak helyét Pittyembó kezének, lábának, olyan nagy örömbe volt, hogy ötet már nem csufolja idehaza senki, se emeletes verébnek, se körtehajigálónak. Szedte, vette rögtön sátorfáját, nyakába kapta a lábát, aztán köd előtte, köd utána, csak elindult hajtáltájjra drága kicsi szajkójával pogácsásnak.

Lelkére kötötte jó édesanyja Pittyembónak, hiszen nem is volt több olyan bolond fia, hogy ügyeljen a két ballábára, nehogy könyökig essen a kovászba, mert akkor három bivalybornyu ki nem huzza belőle, nemhogy egy akkora kis bolond tinó, mint amekkora Pittyembó. Fogadkozott is a nagy széltoló lurkó fiú, hogy szalmaszállal se fog álmodni ezután, nehogy más megbotolják benne. Apja is rábizta a szajkóra, hogy hat napra mindig megkapják a hetediket, ha jól viselik magokat akárhol, meg hogyha netalán tán fagyon, havon járna Pittyembó, okvetlenül a markába kapja a lábát, nehogy valahogy megfázzék a ballába kis körmerugója, mert ezt nagyon féltette jó apja, aki tudta, hogy ez szükséges a pogácsacsináláshoz. De osztán azt is megparancsolta fiának, hogy árkon-bokron lósson, fusson, de mindenképp odajusson, ahol a pogácsasütés mesterségét tanítják, osztán neki egy tarisznyával azon jó melegen haza is hozzon.

Hát el is indult Pittyembó hetedhét országgon innen is, tul is, keresztül is, kasul is, csak ment, mendegélt szajkójával, mig egyszer eleblábolt úgy prücsökverő harmat idejére nagy Dellendóciába.

Hanem ugyan elfejtette, amit jó apja, anyja mondott, akármilyen hiven tudta. De még az álla is leesett Pittyembónak arra, amit itt látott, kis cukorszopó száját meg be se tudta

többet csukni, úgy tátva maradt a csudálkozástól. Hát hogyan, még a szajkó se látott olyan divatot, amilyen Dellendóciában volt, hogy minden ember féllábon jár, mióta kiadták a parancsolatot, hogy csak féllábbal szabad a földre nehézkedni, hogy be ne szakadjon valahogy. Török, szakad, csak a föld be ne szakadjon, mindenki féllábon járjon. Mulatott rajta a szajkó is, Pittyembó meg beszélhetett szép pogácsanyelven, senki se hallgatott rá. Nem is sokat gondolkoztak, Dellendócián átfutottak, mint tyúk a szenen és már is Bergengóciába jutottak. Itt meg éppen a könyökébe állott a csudálkozás Pittyembónak, nyeldekölőjébe az abajdag a szajkónak attól, amit megint itt láttak osztán. Bergengóciában meg minden ember felfelé tartotta a félkezét, hogy feltartsa a nagy eget, ha netalán tán le találna szakadni.

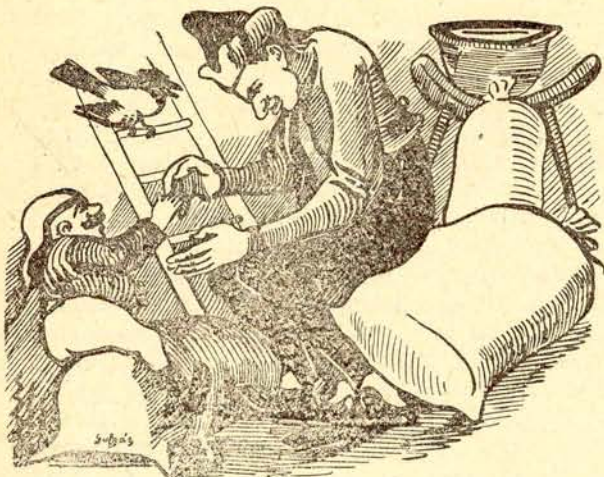
Még a bőr is lement a könyökről Pittyembónak a nagy csudálkozástól, hogy ezek a szörtől szőrös emberek mit csinálnak egész nap, felfelétartják tenyeröket, mintha úgy esne az ég is, mint az eső szokott.

Hát innen is tovább mentek, de meg oly jól szaladt kerekök, hogy tinóbödülésre már ott voltak Csincsala országban. Itt meg a térdekalácsába csuklott szegény Pittyembónak a csudálkozás, de még a szemé is szikrát hányt, mikor azt látta hogy Csincsaláéknál meg az a módi, hogy összerugják a patkót az emberek, mikor köszönnek egymásnak, mert hiszen a kezükön járnak lábbal felfelé. Hát hiszen sok mindent látott, hallott már Duli szajkó is, igaz, hogy sohse mondta, de már erre ő is kifakadt, nyelve tövéből gürzdölte, úgy kacagta, hogy : ki látott, ki látott, ily bolond ko-ko-komédiát. Hanem az ott lakó emberek ki is kergették ezért Pittyembót is, a szajkót is Csincsalaországból, ott ugyan ne nevéssenek, se pogácsát ne vessenek.

De mentek is tovább Pittyembóék a marasztás felől is vigán, mig eljutottak a szomszédba az öreg Hupuci mesterhez. Itt már meg is telepedtek osztán csakugyan. Már el is gondolta Pittyembó, hogy ideje is volna a pogácsasütéshez fogni; ha már se föld terhének, se égi meszelőnek, se tenyértalpnak nem való, akkor vehet lábátató vizet, hogy megmossa a kezét, ha befelé fog a pogácsagyurásba – hupucálásba.

Csak beszélni volt nehéz az öreg Hupuci bácsival. Nemcsak hogy a nyelve hegyén volt az esze mindig Hupucinak, hanem pont olyan töpörödött kis hézag emberke volt, mint amekkora nyakigláb Pittyembó. Hiába rakott két cigarettapapírt is a talpa alá Hupuci, akkor se érte fel a Pittyembó kis térdekalácsát, pedig mi mindent kellett beszélniök egymással, mig megegyeztek valahogy nagy nehezen egyszerűen. De hogy legalább egyszerre beszéltek Hupuci is, Pittyembó is, a Duli szajkó is, hogy mi minden van az ekeszarvától a kasza mankójáig, a

kerek lapitótól a karcsu kármentőig, hogy a szajkó is fütyölte folytonosan azalatt, hogy: gé, om, bé, pityke, satöbbi sógor, satöbbi, – így

csak megszegődtek valahogy egymással abban, hogy ki mit süt, megeszi és megírhatja Pityyembó haza kedves szüleinek, hogy jó helybe van, Börvelybe.

Meg is kérte szépen szajkóját Pityyembó, hogy diktáljon neki szép levelet haza, kedves szüleinek, hogy nehogy az aggodalom miatt hétszer vessék fel a házat, hogy mi lett velök. El is fütyölte a levelet a szajkó háromszor is, míg egyszer leírhatta nagy kapanyeldel betűivel Pityyembó, de valami szépen, hogy:

Megtetszik, hogy nincs bajom,
Friss vagyok, mint a majom.
Piros vagyok, mint a túró,
Szép egyenes, mint a fúró.
Pókfulladás nehéz ködben,
Ülök itt a kis ködmönben.
Itt helybe, Börvelybe, lepett meg az álom,
Amihez képest is magamat ajánlom.

Hogy így a levélírás gondját elvetette, verébféj-betűs levelét is a postára tette Pityyembó, csak nekigyürkőzött a tésztacsinálásnak. De még valami nagyon nekiveselkedett, a csepp kis embert, Hupucit is majd hogy belé nem gyurta a kovászos tekenőbe. Pityyembó lenézett, Hupuci felnézett, a szajkó fütyörészett: azt gondolom felőle, semmi se lesz belőle, Pityyembó visszafeleselte neki, hogy: icca tóla, motóla, kendnek arra mi gondja.

Szóval nagy boldogan gyúrta, gyömösölte, hupucálta, dörückölte a tésztát kézzel, lábbal Pityyembó, Hupuci meg ott pipiskedett, kapaszkodott a teknő szélébe, hogy mit csinál pogácsás Pityyembó. Hét nap, hét éjszaka nem volt maradása a friss pogácsa tésztának, addig könyökölte, térgyelte Pityyembó, Hupuci meg addig s addig nézte, míg egyszer belészédült a tésztába Pityyembó is, Hupuci is. Ezer szerencse, hogy Hupuci nem fulladt belé. Pityyembónak még a füle szőre töve is tésztás lett, hanem a

pogácsa kitűnően sikerült egyszer, csak úgy mint egyszer se. Hupuci nem győzte bámulni Pityyembót. Még a nyaka is nyult a csudálkozástól, mert mondom, hogy olyan apró ember volt Hupuci, hogy mindjárt a nyakánál kezdődött a csipője. Hát nyult, nyult nagy csudájában a nyaka is Hupucinak, mint a pogácsa-tészta a Pityyembó kezéről, lábáról, térdekalácsáról, katikönyökéről. A jókedvű szajkó majd meghalt a kacagástól, ahogy ezeket a kovászbaesetteket mustrálta, ahogy nőtt a nyaka Hupucinak, nyult a tészta Pityyembóról azonmód, – nesze neked cukikása, a szajkó mind kiabálta.

De jó bőven is mérte a hijját a kisült pogácsának Hupuci, mikor elosztotta a Pityyembó meg a maga keze közt, hogy bár a szajkónak is jusson belőle egy béfaló falásnyi.

Szép piros tűz lángján sütötték a lángost a friss pogácsához, patvarkodásuknak tűzét is eloltották osztán és amíg csak be nem húzta szemöket a póknáló, mindig vidáman és boldogan éltek Pityyembó is, szarkája is, meg Hupuci apó is.

De még haza is küldtek az atyafiaknak is egyszer-másszor. Minden lesfeljárójok torkig ette magát pogácsával. Nékem is juttattak belőle, nagyokat is aludtam tőle; jó hogy a szél becsapta ablakomat, erre osztán felébredtem, míg új pogácsáról álmodtam megint.

(Marosvásárhely.)

Pistuka emlékkönyvébe.

– Irta: Benkő Anna. –

Örök törvénye a nagy Mindenségnek,
Hogy a jövőnket sűrű kód fedi.
Gyarló emberkéz e homályos leplet
Kíváncsian, fel nem lebbentheti.
A sors könyvébe megvagyom az irva:
Öröm-e, bú-e, életünk sora?
Virágok között vezet-e az utunk,
Avagy göröngyös, tuskés, mostoha?

Oda vágyom én, hol a sorsnak könyvét
Arkangyal őrzi, Isten zsámolyán,
Hogy kitörüljem ami fajó bánat
Az életedre irva van talán...
Hogy érjen csupán boldogság e földön,
Öröm, vidámság társid legyenek,
S légy mindig olyan gondtalan mosolygó,
Mint mikor szívből megszerettelek!

(Bethlen.)

**INGYEN CIMBORÁT,
INGYEN KÖNYVET ::**

küld Nektek a kiadóbácsi, ha előfizetőket szerettek. – Olvassátok el a boríték hátsó belső 0-0-0-0-0-0 oldalán levő felhívást! 0-0-0-0-0-0

Tamás érdeklődik.

(Beszélgetés az eszkimókról.)

II.

Apa: A multkor megigérted nekem, hogy szívesen beszélek még az eszkimókról. Ha van valami kérdeznivaló, hát csak elő velem! Most ráérek, hogy meghallgassalak.

Tamás: A multkor, ahogy a beszélgetés után lefeküdtem, az eszkimókról álmodtam. Ott állottam az öböl szélén és néztem, mint menekülnek a könnyű csónakok a part felé. A csónakokat úgy sodorta a szél, mint nálunk a faleveleket és a szegény, csónakhoz erősített vadászok egymásután borultak fel és billentették helyre a csónakot. Végigálmodtam mindazt, amit elmondtál. De álomban meg is toldottam valamivel. Ahogy a nyílt tenger felé bámultam, a hullámok tetején rengeteg fóká közeledett, üldözte a vadászokat. Olyan vad és bosszuálló arcuk volt a fókáknak, hogy ijedtemben felébredtem.

Apa: Este nem nagyon szeretek veled beszélgetni, mert aztán különös álmaid vannak. Valószínűleg úgy képzelted el a dolgot, hogy a fókák a vihart bosszuállásra használják fel és most ők sietnek az eszkimók után, hogy visszakerjék a bőrüket. Ahelyett, hogy ilyen különös gondolataid támadtak, jó lett volna, ha másra gondolsz. Vártam pedig, hogy eszedbe jut és megkérdezed tőlem. Ugy-e, eszedbe juthatott volna megkérdezeni, honnan vesznek az eszkimók fát csónakjaik előkészítéséhez? Pedig jócskán kell nekik. Fegyvereikhez is szükséges a fa. De ne búsulj, nem adnak érte pénzt! Hoz nekik a tenger eleget. Egyszer már beszélgettünk arról, hogy a tenger vizében áramlások vannak. Azt mondtam akkor neked, hogy nagy széles folyók usznak a tengerben. Ma már ismerjük kiinduló pontjukat és irányukat. A legészakibb áramlatokat azonban ma sem ismerjük egészen pontosan. Egy nagyon híres sarki utazó, Nansen, rábízta magát egy ilyen ismeretlen áramlatra. Hajója befagyott a jég közé és az áramlat az egész jégmezőt a hajóval együtt észak felé sodorta. Hoz az ilyen áramlat sok mindent. Az eszkimónak csak leselkednie kell a tenger partján és megragadni a kincset. A fa valóságos kincs azon a vidéken. Az eszkimó kirántja, jelt tesz rá. Ezzel tulajdonába veszi és ráér érte menni napok múlva, nem nyúl hozzá senki.

Tamás: Szívesen hallom, hogy ilyen becsületesek. Magamban már megbántottam őket, mert arra gondoltam, hogy az ilyen értékes kincset ellopkodják egymástól.

Apa: Szeretnék meghagyni abban a hitben, hogy nagyon becsületesek, de nekem mindig az igazságot kell elmondanom. A becsületről nekik furcsa fogalmaik vannak. Bizonyos dolgokhoz hozzá nem nyulnának, másokat pedig igen könnyen eltulajdonítanak. Nem bántják

például azokat az eszközöket, melyekre a megélhetésnél feltétlenül szükség van. Ilyen az uszadék-fa is. Ilyen a csolnak, a halászati és vadászati eszközök. Szerencsére, nem igen van más birtoka az eszkimónak. Ha például aranyórája volna, azt tanácsolnám neki, hogy külön zsebet csináltasson a számára, de felül is varrassa be és csak otthon fejtse fel. Utközben sohase nézze meg az órát. Ők különben is, valahogy közös tulajdonnak nézik a világot. Évszázadok óta bizonyos sajátos rend fejlődött ki náluk. A magántulajdont, míg fehér emberek nem jártak hozzájuk, csak a legszükségesebb eszközökre ismerték el. A többihez joga van az egész telepnek. Még a vadászszákmányhoz is. Ha a szákmányolt fókát hazafelé szállítják, utközben jókora szeleteket kell leszelni belőle. Meg kell kínálni nemcsak a gyermekeket, hanem minden szembejövőt, természetesen, elsősorban a szomszédokat. A tenger adta a szákmányt, az eszkimó-testvérek nem értenék meg, miért akarja egy ember elragadni előlük azt, ami közös tulajdon. Nem is hagyják egymást éhezni. Amíg valamelyiknek enivalója van, juttat a telep többi lakosainak is belőle. Persze, vannak közöttük is torkosak, akik a legjobb falatokat iparkodnak gyorsan behabzsolni. Ha például rénszarvast ejtenek el, gyorsan felvágják a gyomrát, a benne levő félig megemésztett pépszerű anyagot megeszik. Ebből nem nagyon kínálkoznak.

Tamás: Juj be utálatos és rosszizú enivaló lehet!

Apa: Bizony, ez utálatos, meg nem kóstolnám a világ minden kincseért, bár meg vagyok győződve, hogy nem lehet rosszizú. A rénszarvas kiválogatja a finomabb növényeket, megrágja és lenyeli. A gyomrában összekeredik a lenyelt étel a gyomorsavval. Az ize nem nagyon különbözhetik a nagyon megfőtt savanyu káposzta ízétől. Én legalább azt gondolom. Ha valaha valamelyik eszkimó vendégnek hív meg, sohase kérdezd meg tőle az étel származását és készítésének módját! Nekik nagyon izlik ez az étel, te is természetesen fogod ezt látni, ha elgondolod, hogy növényi ételhez alig jutnak hozzá. A sok szalonna és zsír után bizonyára olyan jól esik nekik, mint a savanyított ugorka. Aztán meg ritkán is jutnak hozzá. A ritkán és nehezen megszerezhető ételnek mindenütt nagy becsülete szokott lenni. Az eszkimónak ez a nyálksága. Azaz van más is. Ha idegen bemegegy a konyhába, néha együtt látja az egész családot. Előbb azt hiszi, hogy tollat fosztanak, mert a szobában mindenütt toll van szétszórva. Ha szeme hozzászokott a félhomályhoz, észreveszi, hogy mindenki rág valamit. Ha a komoly család-

apához megy közel, hibásan következtethet a többiekre. Minek tagadnám előtted? A komoly családapa rendesen bagót rág. Az asszonyok és gyerekek azonban nem bagót rágnak, mert mindeniknek a szájából lóg ki valami. Ez a valami mindig kisebb és kisebb lesz, míg eltűnik az egész a szájüregben. Persze, te azt hiszed, hogy lenyelték s valami ételnemű tünt el a gyomrukban. De nini! Az egyik hirtelen kifújja szájából a lassankint berágott holmit és széthuzza. Akkor veheted észre, hogy komoly munkát végzett a család: madárbőrt tisztított. Már csak ki kell szárítani és fel lehet használni. A zsirt rágták ki belőle. Látod, ez olyan munka, melyre az eszkimó gyerek mindig szívesen vállalkozik. A madár bőrében levő zsir nagyon izlik neki. Néha még az öreg is kiveszi a bagót a szájából és beáll az asszonyok és gyerekek közé bőrt tisztítani. Azt hiszem, gyakrabban megtenné, de nem engedi a méltósága. Az eszkimó férfi csak vadászik, csónakját és vadászeszközeit tartja rendben, a többi a család dolga. Még az állatot is csak a partig hozza, onnan vigye haza az asszony. Legjobban azon csodálkozom, hogy a ház fedelének leszedését és újra beépítését is a nőkre bizza. El is végzik azok ügyesen és nem panaszkodnak. Tudják ők, hogy a gazda számtalanszor szembeszáll a halállal érettük. Megszokták, hogy a büszke férfi csak arra való, hogy szembeszálljon a tenger rémeivel és könnyű csónakján ott lebegjen a hullámok felett. Ha nagyobb csónakkal indulnak utnak, akkor a nők eveznek, a családfe a kormánynál ül és csak irányítja a csónakot. A nagy csónakot akkor használják, ha cet ellen indulnak, vagy más vadászterületre mennek. De elindul a vadász kis lélekvesztőjén nagyobb vad ellen is. Tudja, hogy az életét kockáztatja, de nem törődik vele. Néha igazán rettenetes harcot vív még a nagyobb fókával is. Ha a fóka felbukkan, iparkodik megközelíteni. Az állat rögtön a mélybe bukne, ha nyilsebesen közelítenének feléje. Nézi, nézi, miféle különös formájú állat közeledik a tengerben. Aztán másfelé fordul. Most ragadja meg a vadász az evezőket és a lehető legnagyobb erővel siet az állat felé. Ha az állat arra fordul, az evezők megpihennek. Így megy az addig, amíg dobás távolságra jut a vadász. Az öreg, ravasz fókák engedik közel jönni az ellenséget, de mielőtt kidobhatná szigonyát, lemerülnek a tengerbe. Az eszkimó nem dühös, türelmesen vár, míg valahol felbukkan az állat és előlről kezdi a ravasz játékot. Néha a fóka is. Ha azonban dobástávolságra jutott a csónak, repül a szigony, rántja maga után a szijjat, mert a fóka iparkodik a mélybe. A szijj végén hólyag van, amely fent uszít a vizen és jelzi, merre van az állat. Szegény fóka a mélységben biztonságban érzi magát, de amikor levegőért jókora távolságban feljön, már ott látja az ellenséget. Ezt nem érti. De nincs ideje gondolkodni, már repül az ujjab szigony. Néha az előfordul, hogy

nem várja be a támadást, hanem eszeveszetten megy neki a csónaknak.

Tamás: Nem is csodálkozom rajta. Talán felismeri, hogy a csónak testvérei bőrből készült, a vadász testvérei bőrébe van öltözve, sőt még az a szijj is, amely őt kinozza és az uszásban gátolja, fókabőről van kivágva.

Apa: Ennyire nem tud gondolkodni, de érzi a fájdalommat és veszedelmet. Kitért szájjal rohan a csónaknak. Ez a legveszedelmesebb pillanat. Ha nem sikerül a döfés, a csónakos elveszett. Egy hajszálon függ, hogy az eszkimó fog-e lakmározni a fókából, vagy a fóka harap-e az eszkimóba. Bizony, nehéz kenyérkereset, mert a csónaknak sem szabad megsebesülni. Az is előfordul, hogy a szijj fennakad és a fóka rántja magával az egész csónakot a mélybe. Ilyenkor gyorsan el kell vágni a szigonyt erősítő köteleket, mert ha nem siet a vadász, a tulvilágon ébredhet fel.

Tamás: Hát hisznek az eszkimók a tulvilágban? Nem a keresztény eszkimókra gondolok, hanem a pogányokra.

Apa: Nagyon különös a pogány eszkimók vallása. Telve van babonával. A tulvilágban azonban hisznek. Egyes vidékeken más-más a tulvilág képe. Pokol azonban nincs. A jó eszkimók úgy gondolkoznak, hogy ők nem vétkeznek, nincs szükség tehát bűnhődésre. A legtöbb vidéken két tulvilágról is beszélnek. A jobbik a tenger alatt van. Persze olyasmit képzelnek oda, amiben az élet nem mindig részelteti őket. A tenger alatti másvilágban bőven van fóka és madár, de a fókák szelidebbek és a madarak se bosszantják gyors repülésükkel a megboldogultakat. A nap sem fősvénykedik világosságával és melegével, hanem állandóan fent van az égen. A másik tulvilág az égben van, ez már nem olyan kényelmes. Egy nagy tó partján pihennek a lelkek, ott is van ennivaló és szórakozás, de még sem oly boldogok a lelkek, mint a tenger alatt. Érdekes, hogy a kutyáktól sem tagadják meg a másvilágot. Ezt abból láthatjuk, hogy egyes sirokra, különösen gyermeksirokra kutyafejet tesznek. A kutyanak, illetőleg a kutya szellemének az a kötelessége, hogy a tapasztalatlan gyermeki lelket elvezesse a másvilágra. A pogány eszkimók valószínűleg úgy képzelik, hogy a másvilágon mindig zsirt olvasztanak és a kutya messziről megérzi a tulvilágról kiáradó kellemes illatot. Mert bizony azt képzelik, hogy földi életüket folytathatják. Ezért a sirra ráteszik a halott csónakját, vadászeszközeit, vagy a varrókészletet és a bőrhántó kést. Ezek ugyan elpusztulnak, de az eszkimók hite szerint bennük is van valami kezdetleges lélek, valami árnyféle, mely aztán követi a tulajdonost.

Tamás: Ezt nem értem. Hogyan lehet a csónaknak, vagy lándzsának lelke?

Apa: Nem lehet az, fiam, hanem csak valami árnyféle, amely talán valaha, az ő hitük szerint, lélek lehetett. Sok jel mutatja, hogy so-

káig hittek a lélekvándorlásban. Az olyan lélekvándorlásban, amelyben az elhunytak lelke életelen tárgyakba is beköltözhetett. Tehát szerintük mindenben van valami élet. Közülök sokan úgy képzelik, hogy ez valami árnyféle, levegőféle dolog. Csak az a különös, hogy sziklának, tónak is lehet szerintük ilyen szelleme. Az tudniillik más népeknél is megvan, hogy a halál után megmarad az elhunyt árnya. Ez tökéletesen olyan mint az élő volt, csak kisiklik, kifolyik, kifut a kézből, ha meg akarjuk fogni. Olyan mint például a vízben az ember képmása.

Sok minden megváltozott azóta, mióta a fehér ember beköltözött az eszkimók közé. Eleinte inkább buzgó papok mentek, hogy a nép lelkét megmentse. Szegény eszkimók, nem mindig értették meg a papok prédikációit. Ők egyszerűek, becsületesek és békés természetűek voltak, a papok pedig olyan bünökről beszéltek előttük, melyekről alig volt fogalmuk. Bámultak is, amikor a bibliában Jákob és Ézsau küzdelméről, a sok háborúról és vérontásról értesültek. Sehogy sem ment a fejükbe, miért pusztítják egymást az emberek, amikor békében is élhetnének. Bele-beeszóltak a pap beszédébe s bizony szükség volt néhányszor egy jól alkalmazott pofonra is, hogy a pap a tekintélyét megvédje. Eleinte nem szívesen jártak templomba, mert untatta őket a hosszú prédikáció.

Fel-felszóltak a paphoz, hogy sokáig tart-e még a beszéd. Ha a mondat végén megállt, öröm sugárzott arcukról, hogy újra szivhatják a szabad levegőt. Türelmetlen gyermekekhez hasonlítanak, kik nem tudnak és nem szeretnek figyelni. Amikor azonban a gyönyörű egyházi énekek megszólaltak, ez szívükbe markolt. Hamarosan meg is tanulták őket és az eszkimó-nők otthon is szívesen énekelik a templomi énekeket. Ma már nagyon sok keresztény van közöttük, de a fehér ember közelléte nem tudta őket előnyösen megváltoztatni. Megszerették a pálinkát, nagyon sok és nagyon erős kávé isznak, rendkívül sokat dohányoznak, pedig az ő foglalkozásukban állandó éberségre és nagy kitartásra van szükség. Különböző betegségek is elterjedtek közöttük. Ma hanyatlóban van ez a nép, pedig nagy kár érte. Alig volt a föld kerekességén párja szíveségben, felebaráti szeretetben, jóságban. Igaz, hogy olyanok voltak, mint a gyermekek, de a hideg világ állatain kívül, sem egymásra, sem az idegenekre nem voltak ártalmasok.

Mióta megismerték az európaiakat, a régi világuk pusztulóban van, az új világba pedig nem nagyon tudnak beilleszkedni. Talán Nansennek, a híres utazónak könyve, az emberiség figyelmét rátereli nyomoruságos életükre.

(Budapest.)

Hasznos szórakoztató.

A gyertya mint gázgyár.

— Irta: Jani bácsi. —

Furcsa egy kis dolog! Ugy-e, hányszor volt kezünkben a gyertyavég és soha nem gondoltunk arra, hogy egy kis gázgyár van a birtókunkban? Pedig úgy van! Csak meg kel próbálni!

Vegyünk elő egy kis gyertyavéget, gyujtsuk meg s keressünk egy pár centiméter hosszú, tollszár vastagságú üveg vagy fémcsövet. Ha a cső egyik végét bedugjuk a láng sötét belső kupjába és a másik végét kissé felfelé tartjuk, akkor az ide tartott égő gyufa az itt kiáramló gázt meggyújtja. (Ha reszket a kezünk, akkor egy agyagdarabbal alátámaszthatjuk a csövet vagy pedig egy krumpliból faraghatunk állványt neki.) Egy kis láng keletkezik a cső végén, mint a karbid lámpánál. Aki nagyvárosban járt, ahol gázvilágítás van (Brassó, Kolozsvár, Medgyes, Torda stb.) ott ilyen formán képződő lángot láthatott eleget.

Hát hogy lehet ez? kérdezheti akárki, hogy az égő gyertya közepéből lehessen elvezetni gázt?

További kísérlettel arról is meggyőződhetünk. Egy gyufaszálkát fektessünk keresztül a lángon s gyorsan kapjuk el. Nézzük meg, mit látunk! Ahol a szálka a sötét részben volt, ott fehérén maradt (pedig úgy-e, az gondoltuk, hogy

ott ég a legjobban!). Innen a láng széle felé menve van egy kormos rész s jobbra-balra pedig a szálka lángra is lobbant.

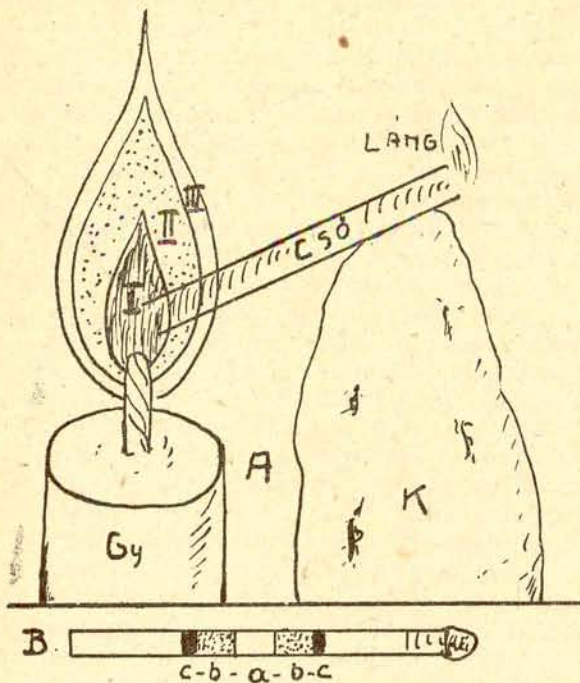
Vagy egy porcellán lappal (tányér alja) nyomjuk le a gyertya lángját s hirtelen kapjuk ki onnan: A közép fehérén maradt s körülötte kormos gyűrű keletkezett!

Ebből a pár kísérletből érdekes dolgokat tudunk kiovasni.

A gyertya lángja három részből áll!
A mécs végén van egy sötét kúp, melyben a megolvadt gyertya anyaga gázállapotú lesz. Ezt vezettük el a csővel és gyujtottuk meg. Ezt egy másik kísérlettel is kipróbálhatjuk: Fújuk el a gyertyát és egy már készen tartott égő gyufát gyorsan közelítsünk a mécshez. *Mielőtt hozzá ért volna, már lángra lobbant*, ami meggyőzhet minket, hogy a mécsből tényleg éghető gáz szállott fel, mert ez gyult meg először és erről csapott át a láng a mécsre.

Tehát ez a sötét rész a láng gáztartója. Habár a láng közepén van, azért itt égés nincs. Erről könnyen meggyőződhetünk, ha ügyesen egy gyufa fejét bedugjuk gyorsan ide. Ez nem

fog addig meggyulni, míg a láng mozgásával nem érintkezik a szélével.

A. = kísérlet a gáz kivezetésére.

K = burgonya megfaragva (a tetején kis árokkal) vagy egy hegyes burgonya végén jobb keresztül dugni.
Gy = gyertya. I = sötét kúp (gáztér), II. = világító kúp (izzás), III = kékes burok, ahol a tökéletes égés történik.

B. Keresztben lángba tartott gyufa-pálcika.

a = fehéren maradt rész (sötét kútból I)
a-b = kormos rész (világító kútból II)
c-c = égett rész (külső burokból III).

A láng második része, ami nekünk a legfeltűnőbb, a világító burok. Innen kaptuk mi a lángba tartott tárgyra lerakódó kormot, a szén szemecskéket. Tehát ebben a részben a belső kúp gáza felbomlik és a gáz egyik fontos anyaga, a szenecekék alakjában kiszabaduló szén, izzásba jő, de tökéletesen csak akkor ég el és fejleszt nagy meleget, ha kijebb kerül és érintkezik a levegővel. Ha megfigyeljük a kupalaku lángot, egy vékony, alig látható burok veszi körül s ebben történik az igazi égés, s azért van, ha a láng hegye fölött áthuzzuk az ujjunkat, erős égési fájdalmat érzünk, mert ott van éppen a láng legmelegebb része, amit felületes nézéssel észre sem veszünk.

No, egyelőre ennyit a kísérletezésből! Próbálgassa meg mindenki jól, s akkor a következő alkalommal más érdekes dolgokra kerül a sor!
(Székelykeresztúr.)

A CIMBORA első félévi

BEKÖTÉSI TÁBLÁI

elkészültek. A csinos és tartós bekötési táblák ára 30 leu és 5 leu postaköltség.

János bácsi.

– Irta: Keresztury Sándor. –

A faluban, ahol nevelkedtem, élt egy öreg koldus: János bácsinak hívták. Valahányszor napos idő volt, láttuk, ahogy járkálta sorra a szalmatetejű kis parasztházakat és mindenütt benyitogatta az uccaajtókat.

– Az Isten is megáldja... szegény nyomorult ember vagyok... segítsenek meg valamivel...

A kutyák messziről megugatták s amikor kőborlás közben rábukkantak, hét-nyolc ház ellen elkisérték; az iskolábamenő gyerekek pedig – nagyon szomoruan emlékszem rá – utánakiabáltak és kigunyolták. Füttyültek és ordították:

– Csüng a rongya hátul... csüng a rongya hátul...

Tudták, hogy ez nagyon rosszul esik neki.

Szegény János bácsi szomoruan szegte le a fejét és nem szólt semmit. Öregesen döcögött végig a nagyuccán, szemében fellegbe borult a keserűség, kiballagott a falu végére, hol sárból és vályogból összehányva kis kunyhója volt, leült egy rőzsekévére, tenyerébe hajtotta arcát és sirt. Isten bizony: elsirta magát.

Senkije sem volt. Mint fiatal legény került a faluba, amíg erős, egészséges volt és tudott dolgozni, még csak ment valahogy, de aztán nagyon elkeseredett a szájaize:

– A kutyának sem kívánom ezt az életet!

Néha hetekig nem adott életjelt magáról: ilyenkor gyengélkedett. Aztán, ha kinaposodott az idő, megjelent megint, két-háromnapos eső után pedig nem egyszer láttuk kiállani kunyhója ajtajába, amint a csillagokat kémlelte: figyelte, hogy milyen idő lesz holnap.

Gyermekkoromból egy vasárnapdelutánra emlékszem vissza a legélénkebben. Templom után hazafelé tartottam, éhesen, zsebemben három-négy husvétit tojás: anyámtól kaptam utra-valóul a reggeli után. A templom ontotta magából a feketeruhás és fényescsizmájú templomjárókat, bokrétás legények és setétkendős öreg asszonyok szállingóztak haza hosszú libasorban. János bácsi kint ült a templom ajtajában, kacská kezét, melyet nemrégiben a fűrész tett tönkre, amikor az egyik gazda-házban fát aprított – félénken nyujtotta a hazatérők felé és szokott mondókáját dudolgatta:

– Szegény nyomorult ember vagyok... segítsenek meg valamivel...

Az emberek, ahogy egyenkint léptek kifelé, mindnyájan dobtak neki valamit. Nekem nem volt egyebem: odanyujtottam két himes tojást. Rám-nézett s miután meggyőződött róla, hogy sohase látott megcsufolói között, megköszönte:

– Aldjon meg az én Istenem, fiam... adjon erőt, egészséget...

Szeme igen gyenge volt, koldulás közben is legtöbbször bottal tapogatódzott, a

falú gyerekeit sem ismerte névről és külön-külön, de most észre lehetett venni, hogy jól meg akar jegyezni magának.

A kasznár fia. Takács Jankó jött utánam. Ahogy visszatekintettem, hogy a János bácsi örömeiben gyönyörködjem, hátulról a nyakamba vágott:

– Szamár! Minek adtad oda neki a piros tojásodat? Inkább megettük volna együtt...

Én szomorúan néztem rá, – most ugy érzem, kevés harag is volt bennem, de lefojtottam. Megfordultam és csak fogaim közt mondtam:

– Kegyetlen.

Azzal elindultam hazafelé ebédelni.

Mindig a magam lábán járó ember voltam, amióta élek. Iskolás koromban néha-néha rossz tanuló is, de *lehetőleg mindig kerültem a mások segítségét*. Ha a leckémet nem tudtam, inkább elviseltem, hogy a tanító írjon apámnak és otthon jól elvesszőzzenek, semhogy a sugásokból legénykedjek, amikor felelni kell. Szüleim igen okos, de szegény emberek voltak, de ők sem kértek soha kölcsön. Az egyedüli, amit anyám a szomszédból kölcsönzött el mindig: a kukoricapattogató rosta volt. Ezért minden nagycsütörtökön nekem kellett átmennem Csordásékhoz, a falu teheneinek pásztorához, hogy anyám a nagypénteki bőjt egyetlen eledelét elkészítse. Elgondoltam amíg hazafelé mentem: milyen nehezen tudtam mindig elkérni a rostát Csordás nénitől, – néha ugyanis megtörtént, hogy ők is épp akkor pattogattak. Magam részéről bele is egyeztem volna, ha sose eszünk pattogatót kukoricát s ha már bőjtölni kell, inkább egész nagypénteken ne együnk a kerek ég alatt semmit, mint hogy a rostát kölcsön kérjem. Pedighát kölcsönkértem és azt is elárulhatom nektek, hogy anyám bőségesen megfizetett érte.

– Milyen nehéz lehet akkor kérni János bácsinak? – kérdeztem önmagamtól, amikor az ajtó elé értem és megállottam. – Sok helyen bezárják előtte az ajtót, másutt pedig elküldik ridegen: nincs itthon senki...

Elhatároztam, hogy amíg élek – feltéve, ha nekem is lesz miből – soha el nem haladok koldus mellett, hogy valamit ne adjak neki.

E husvéti naptól kezdve igen közeli barátságba kerültünk János bácsival. Játsszani sohasem szerettem, ha volt időm, inkább őhozzá szaladtam le és órákhosszat elhallgattam. Mesélt nekem történeteket a gyerekkorából, hogy ők mit játszottak annakidején, felolvasott a bibliából és az evangéliomot magyarázta:

– Tanuld meg gyermekem, hogy a koldusokat nem szabad kicsufolni. Tehet ő róla, hogy olyan szerencsétlen? Itt vagyok én: előregedtem, dolgozni nem tudok, senkim sincs... mit csináljak? A koldusokat Krisztus urunk is szerette, sőt egyet közülük, Lázárt, fel is támasztotta...

En tátott szájjal hallgattam magyarázatait és még most is megilletődve gondolok vissza bölcs tanításaira.

Igy haladt az idő az őszbe. Hullani kezdtek a fák levelei, reggelenként néha már a dér is leesett s egyszer megint nagyon szomorúan találtam.

– Mi baja, János bácsi?

Reszketve mesélte el, hogy a kasznáréknál volt s az a „szivtelen urfi“ – Takács Jankóra gondolt – elkergette. Megmagyarázta, hogy ez neki milyen nagy veszteség. Eddig ugyanis a „tekintetes asszony“-tól, a kasznár feleségétől minden ősszel kapott egy kis télire való ócska ruhát s most attól is elesett.

Töprengtem: hogy lehetne megvigasztalni? Először arra gondoltam, hogy beszéljek Takács Jankóval, de erről csakhamar beláttam, hogy hiábavaló lenne, végre is cselhez folyamodtam:

– Ne busuljon, János bácsi, segíték én a baján. Valamelyik nap elhivom játszani az „urfit“, kimegyünk valahova messzire, a nagyerdőbe s akkor – amíg mi odaleszünk – bemehet hozzájuk. A „tekintetes asszony“ bizonyosan fog adni valamit...

– Áldjon meg az Isten, fiam – simogatta meg újra homlokomat az öreg.

Ugy is tettünk. Én Jankót kicsaltam a nagyerdőbe, János bácsi pedig az anyjától a kasznár ócskaságaiból kapott egypár ruhát, hogy nem kellett a téltől fáznia.

Ideje volt előre gondoskodnia, mert bizony az is eljött. A nyári vakáció olyan hirtelen elröppent, hogy észre se vettük s arra ébredtünk, hogy novemberben vagyunk. Már régesrég elköltöztek az éneklő madarak is s a János bácsi háza alatt befagyott a kis patak.

Iskolából jövet egy alkalommal megszólít engem Takács Jankó:

– Nem jössz korcsolyázni délután?

– Nem jó még a jég, – mentegetőztem, mint aki nem is tudtam korcsolyázni.

– Dehogy nem. Már olyan vastag, mint az öklöm.

– Vigyázz János, mert szerencsétlenül jársz. Leszakadsz és odaveszel – figyelmeztettem én jóakaratulag.

– Hiszen te mindig ilyen gyáva vagy. Nem hivlak téged, hogy sírjál helyettem, ha belehalok, – válaszolt durván és otthagytott.

Másnap Takács Jankót hiába vártuk az iskolába. Már a második szünet is elmúlt és még mindig nem jött. Előbb semmi bajra nem gondoltunk, de jött a szobaleányuk, s elmondta a tanító bácsinak, hogy az „urfi“ tegnap korcsolyázás közben a patakba szakadt és csak az öreg János bácsinak köszönheti, hogy megmenekült. János bácsi, szerencsére, ép kinnült a kunyhó előtt, meghallotta a kiabálást, kimentette a vizből, bevitte kunyhójába, felmelengette és úgy vitte haza. A szokatlan téli fürdő azonban úgy meghűtötte, hogy egy hétig nem szabad elhagynia az ágyat.

Bizony ebbe egy kerek hónap is beletelt.

De amikor felépült, nem volt többé a régi vigyerek. A halálos veszedelem megpuhitotta.

Mit sem sejtve kérdeztem tőle, amikor először feljött az iskolába:

– Hogy vagy, János?

– Hagyd el – tért ki kérdésem elől – majd meghaltam. Ha nincs a közelben az öreg János, elvisz a jég alatt zuhogó viz. Kereshettek volna. Sose csufolom többet János bácsit...

Nem tudta, hogy már későn tért meg. Az öreg János bácsit két nappal azelőtt temették el. Az Isten, – tekintettel arra, hogy halála már ugyanis el volt rendelve tavaszra – nem akarta, hogy még egy telet végigkinlódjon. Pedig már most fája is lehetett volna karácsonyra, de nem várta meg...

Hosszu évek után a mult hetekben találkoztam Takács Jankóval. Már bajszos, felnőtt ember, sőt gyerekei is vannak. Ahogy annyi idő

után ezer dolgról elkérdezősködve haladtunk egymás mellett, az uccasarkon koldus állt elénk és alamizsnát kért. Takács ur – mert időközben az lett – természetes mozdulattal nyult zsebébe és odanyujtott neki egy szép uj százast. Pedighát – talán ti is tudjátok – száz lei nem kis pénz a mai világban.

– Eszedbe jut még? – kérdeztem tőle, amikor elhaladtunk a koldus mellett és én is letörlesztettem gyermekfővel fogadott adósságomat.

– Nem felejttem el soha – felelt Jankó bünbánóan.

Ugyanakkor megkért, hogy – ugyis belevág a mesterségembe – meséljem el nektek ezt a történetet. Mintha ő üzenné, hogy okuljatok belőle. Én megtettem s azt mindegyikőtök önmagában intezze el: hiábavaló munkát végeztem-e?

(Nagyvárad.)

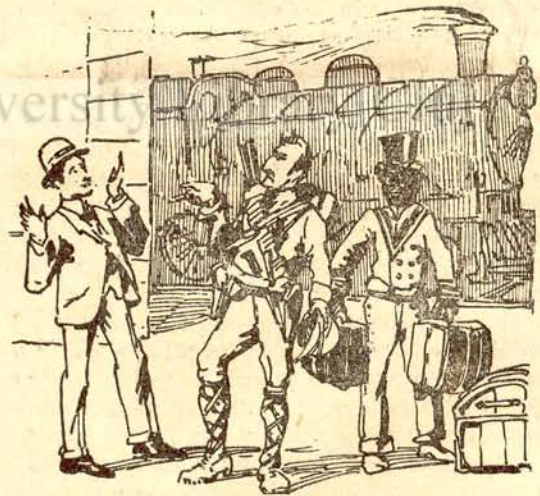
Korcszkru Misi tigrisvadászaton.

Korcszkru Misi, a világhírű oroszánvadász már kedves ismerőse a Cimbora olvasóinak s bizonytal érdekelni fog mindnyájukat, hogy változatosság okáért ujabban tigrisre vadászik. De ha valamelyik közületek még nem találkozott volna e könnyen kimondható névvel, ajánlom, hogy szerezze meg a londoni *Déli Nyuz* című ujságot, amely még a Gavallér Jankó által szerkesztett *1/2 10 órai ujságnál* is megszámílatatlanabb millió példányban jelenik meg s mely számonként legfőbb 500 leuba kerül. (Mi ez a ti papátoknak?) Ez a *Déli Nyuz* már háromszor is közölte Korcszkru Misi arcképét, amint jobb lábával rátapos az oroszán nyakára, ám legujabb kalandjának leírásával a *Cimbora* megelőzi a *Déli Nyuzt* s most majd az angol gyerekek lesznek kénytelenek megvenni a Cimbora e számát. Mert az angol gyerekek nemzeti hősként ünneplik Korcszkru Misit s nevét nemcsak az estéli és reggeli, de még az asztali imádságukba is belefoglalják.

Nos, Korcszkru Misi legujabban azt határozta, hogy mint tigrisvadász szerez babérokat Afrikában, amely világrész tudvalevőleg arról nevezetes, hogy nyári hűsölésre igen alkalmas. Ide ugyanis hiába hullámszik be a hűhullám, mert amint ideérkezik, egyszerűen elolvad és elpárolog. A *Déli Nyuz* tudósítója, bizonyos mister Maurice Chacal, vagyis magyar néven: Pakál Móricz ur, aki – természetesen – látni akarta a nagy férfiu elindulását, majd halálra ijedt, amikor a pályaudvaron megpillantotta a hatalmasan felfegyverkezett tigrisvadászt. Korcszkru Misi néhány nemesen egyszerű szóval elbucszott mr. Maurice Chacaltól, mondván:

– Irja meg a *Déli Nyuz*-ban, – kedves barátom – hogy vagy egy elejtett tigrissel látnak viszont, vagy sehogy. Röviden: tigris vagy halál!

Azzal ifjabb Mumbó urral, szerezsen inasával együtt helyet foglalt az Afrika felé induló villámvonat ütközőjén. Másutt már nem volt hely, amin nincs csudálkozni való, mert a

hűhullám elől ezrével menekültek a gazdag emberek Afrika hűs, szellős ege alá.

Az ütközőn való utazás, tudvalevően, igen kellemetes, de a tizenhetedik napon, amikor a villámvonat végre letette Korcszkru Misi urat és ifjabb Mumbót a Szahara közepén, – mit tagadás, mégis csak fáradtak voltak és izzadtak egy kicsit. Lerakták terjedelmes podgyászukat egy utjelző oszlop hűvös árnyékába (Afrikában még az utjelző oszlop árnyékában is hűvös szellő lengedez) és Korcszkru Misi nemes mozdulattal törülgette gyöngyöző homlokát. Én nem tudom, miért nevetett rajta olyan jóízűen a nap – lehet, hogy jobb kedve van, mint a mi napunknak – és főképpen azt nem tudom, miért mutattak felé számárfület a kitért tenyerű pálmafák.

Elég az hozzá, amint Korkszkru ur kissé kiszuszogta magát, teherhordó öszvért bérelt egy derék benszülöttől és megindult hü inásával idősebb Mumbo ur pompás szállodája felé, ahol már táviratban foglalt le magának kényelmes nyári lakást. A „Mumbó-lak” tulajdonosa diszbe öltözve várta a híres utast: cilindert és frakk-mellényt öltött fel, pompásan vasalt ingmellében fekete afrikai gyémántok ragyogtak. Még mielőtt az öszvér hátáról lekerült volna a podgyász, sőt, mielőtt idősebb Mumbó ur szívére ölelte volna rég nem látott fiacskáját, akora foglalót követelt Korkszkru urtól a nyári

lakásért, hogy a híres utazó homlokáról még kövérebben kezdtek gyöngyözni az izzadság cseppei, mint annakelőtte. De kifizetett Korkszkru ur mindent, amit kívántak tőle, csak ismét tigris nyakára tehesse a lábát.

Másnap reggel teljes fegyverzetben indult el ifjabb Mumbóval arra a helyre, melyet az üdülő közönség figyelmeztetésére táblával láttak el a gondos afrikaiak:

„Vigyázat, itt tigris is van!”

Más nyaralók hét mértföldre kerültek el ezt a veszedelmes tájéket.

Korkszkru és ifj. Mumbó óvatosan közeledtek a tigris rejtekhelyéhez. Tudták, hogy ilyenkor szokott reggelizni és ilyenkor puffanthatja le legkönnyebben az ember.

— No, Mumbó, — rendelkezett Korkszkru ur, mint tapasztalt tigrisvadász, — te most előremegy fegyvertelenül, hogy a tigris semmi rosszat se sejtsem, én utánad, két puskával. Mikor a tigris megpillant téged, leguggol, hogy rádvesse magát. Te csak maradj nyugton. Ott leszek én a hátad mögött. Ugrás közben belelövök kettőt. Ne félj, nem hibázom el.

Ifj. Mumbó kissé savanyu arcot vágott ehhez a haditervezhez, de sokkal jobban félt állig felfegyverzett gazdájától, semhogy mukkanni mert volna. Megindult hát nagy keservesen a tigris rejtekhelye felé. Korkszkru ur két puskával utána.

De ó jaj, mi történt! A rejtekhelyről nem a tigris félelmes üvöltése hangzott fel, melyet Korkszkru ur bátor szíve ugy megszokott már. Valami különös, halk, soha nem hallott mako-gás ütötte meg a fülüket. Ifj. Mumbó ereiben megfagyott a vér. Egy tapodtat sem mert tovább menni. Korkszkru ur is elsápadt. Ekkor meg is zörrent egy-két száraz fűszál a pálmafa tövében. Jön, jön a soha nem látott, tigrisnél is szörnyűbb vadállat!

Ifj. Mumbó rettenetesen félt a gazdájától, de ettől az ismeretlen vadállattól még jobban. Megfordult és kereket oldott. És — nem is

tudom, hogyan mondjam el, magam sem hinném, ha tulajdon szememmel nem láttam volna, kereket oldott Korkszkru ur is. Otthagytta két puskáját, de még a kalapját is.

Amikor aztán Korkszkru ur is, ifj. Mumbó ur is messze jártak, szép csöndesen előbujt a száraz fű közül egy nyulacska. Hosszasan nézett a híres tigrisvadász után, akiről annyi szépet olvasott már a *Déli Nyuz*-ban, meg a *Cimborában*.

(Kisbaczon.)

Elek nagyapó.

A Cimbora szeptember 2-án megjelenő, 35-ik számának tartalomjegyzéke:

Cimkép: *Sikerül-e a pótvizsga?* — Benedek Elek: *A legszebb muzsika*. Vers. — Benedek Marcell vigjátéka: *Az unokák kenyeret keresnek*. — Reisman Irma: *Szeptember elején*. Vers. — *Hibi-Habóka*. Mese. Irta és rajzolta Gulyás Károly. — *A nóta*. Vers. Carp után Dsida Jenőtől — *Szükség*. Meséli Elek nagyapó. *Hasznos Szórakoztató*. képpel. (Jani bácsi). — Rácz Imre: *Édesanyám*. Vers. — *A javithatatlan*. Képes tréfa. — Nánay Béla: *A plagizátor*. Elbeszélés. — *Fejtörő*. — *Elek nagyapó üzeni*. — *Regénymelléklet*

A Sémillante pusztulása.

Irta: Alphonse Daudet. *) – Magyarba átültette: Nánay Béla.

Az előző éjszakán Korzika partjához vett a szél; elmondok hát egy döbbenetes hajós-történetet, amelyről ott sokszor beszélgetnek estézéseken a halászok, és amelyről a véletlen adott igen érdekes tudósítást.

... Két vagy három éve ennek.

A sardiniai tengert jártam be hét vagy nyolc vámőrségi matrózzal. Kezdőnek kemény utazás! Egész március hónapban egyetlen jó napunk sem volt. A keleti szél folyton a sarkunkban járt és a tenger nem pihent el.

Egyik este, amint futottunk a fürgeteg elől, Bonifacio tengerszoros bejáratához menekült bárkánk egy csomó apró sziget közé... Nem voltak épen bájosak: nagy, madaraktól ellepett, tar sziklák, néhány szál üröm, lentiszkusz bozótok és itt-ott, az iszapban, korhadó fadarakok. De bizony még ezek a rosszképű sziklák is jobbak voltak éjszakára, mint az öreg bárka félig fedett fődélzete, amelyen otthonosan járkált a hullám, – hát mi megelégedtünk velük.

Alighogy a partra szálltunk – amíg a matrózok tüzet gyújtottak a hallesnek – hívott a gazda és egy kis, fehér fallal kerített helyet mutatott a sziget végén, amely elveszett a ködben:

– Eljön a temetőbe? – kérdezte.

– Temetőbe? Lionetti gazda! Hol vagyunk?

– A Lavezzi szigeteken, uram. Itt van a sirja a Sémillante hatszáz emberének, éppen ott, ahol árbócosuk elpusztult, vagy tiz évvel ezelőtt. Szegény emberek! Nem sokan keresik fel sirjukat, legalább mi menjünk s mondjunk egy „jó napot“-ot nekik, ha már itt vagyunk.

– Szivesen, gazda.

*

De szomorú hely a Sémillante temetője! Még most is látom alacsony kis falát, rozsdás, bajjal nyíló vasajtaját, csöndes kápolnáját, a fűborította, fekete keresztet százait. Sehol egy koszoru, sehol megemlékezés! Semmi... Oh, szegény elhagyatott halottak, mennyire fázhatnak véletlen sirjukban!

Pár pillanatig ott térdeltünk. A gazda hangozatosan imádkozott. Hatalmas sirályok, a temető egyedüli őrei, kóvályogtak fejük felett és rekedt kiáltozásuk beleolvadt a tenger mormolásába.

*) Daudet Alfonz a 19. század második felében élt és a legkitünőbb francia elbeszélők közé tartozott. Legtöbb könyvében keserű gúnnyal csufolta ki az embereket, de majdnem mindegyikben akad egy-egy részlet, amelyből meglátszik, hogy a gyermeket meleg szívvvel öleli magához és könnyezni tud, ha szenvedését látja. Az ifjuság két könyvét szokta olvasni: *A kis iszt*, amelyben tulajdonképpen a maga gyermekkori szenvedéseit mondja el szívreható módon, s a kacagató *Tarasconi Tartarin*-t, melyet átdolgoztak az ifjuság számára: ez egy nagyszájú, képzeltető délfranciaországi oroszánvadász mulatságos afrikai kalandjairól szól.

Imádság után szomorúan visszaballagtunk a sziget sarkára, ahol a bárka kikötött volt. Mig odajártunk a matrózok nem lopták a napot. Már nagy tűz lobogott egy szikla alatt s párologott az üst. Leültünk körbe, lábbal a tűz felé s nemsokára mindenki térdén cserép szilke volt s benne fekete kenyér ázott. Az ebéd csöndes volt: ázóttak voltunk, éhesek voltunk és aztán a szomszédban volt a temető... Mégis, amikor kiürültek a szilkék, pipára gyujtottunk s beszélgetni kezdtünk. Természetesen, a Sémillantról folyt a szó.

– De hát hogyan is történt a dolog? – kérdeztem a gazdától, aki tenyerébe hajtott fejjel, gondolkozó arccal bámult a lángokba.

– Hogy történt a dolog? – felelt a jó Lionetti nagy sóhajtással, – hej, uram, ki tudná azt a földkerekségén megmondani! Mi csak annyit tudunk, hogy az előttevaló éjjel rossz időben indult Toulonból a Sémillante, Krimbe utazó csapattal. Az éjszakán még rosszabbra fordult az idő. Szél, eső, háborgó tenger, amilyen még sohasem volt. Reggel kissé alábbhagyott a szél, de a tenger változatlan maradt s hozzá átkozott pokoli köd volt, hogy négy lépésre sem lehetett látni a hajólámpást. Mi tudjuk, uram, milyen galád az a köd. De mindegy, én azt gondolom, hogy a Sémillantenak el kellett vesztetnie a kormányát akkor reggel, mert nincs köd, amely sokáig tart s valami baleset nélkül sohasem szenvedett volna itt hajótörést a kapitány. Kemény tengerész volt, ismertük mindannyian. Három évig vezette a korzikai állomást s úgy ismerte a maga partját, mint én, aki egyebet sem tudok.

– És mit gondolnak, hány órákor pusztult el a Sémillante?

– Dél tájban történhetett; igen, uram, épen délben... Persze, hogy igen! A ködös tenger akkor délben oly sötét volt, mint az egyiptomi éjszaka. Egy vámőr beszélt nekem, hogy akkor nap féltizenkettő felé kiment a házikójából, hogy bekapcsolja az ablaktáblákat, egy szélrohám elvitte a sapkáját és négykézláb utána futott a part mentén, pedig kockáztatta, hogy elkapja őt a hullám. Ne csodálkozzék rajta, a vámőrök szegények és a sapka drága. Tehát amint emberünk egy pillanatra fölemelte fejét, egész közel egy nagy hajót látott a ködben, amint vitorla nélkül futott a szélben a Lavezzi sziget felé. Oly gyorsan, de oly gyorsan rohant ez a hajó, hogy a vámőrnek nem volt ideje jól megnézni. De minden arra mutat, hogy a Sémillante volt, mert félóra mulva a szigeti juhász hallott ezeken a sziklákon... De épen itt van a juhász, akiről beszélek, uram, ő maga fogja elbeszélni a dolgot. Adj' Isten, Palombo! jöjj, melegedj egy kicsit, ne félj. (Folytatjuk.)

A sétatéren.

*Mosolyog a nap az égen,
Lilike sétálni mégyen.
Játszik ő most kismamácskát,
Sétáltatja a babácskát.*

*Istenadta kismamája,
Lemosolyog a nap rája,
Mosolyog a sétatér is – –
Hogyne mosolyognék én is!*

A CIMBORA

első félelvi BEKÖTÉSI TÁBLÁI elkészültek. A csinos és tartós bekötési táblák ára 30 leu és 5 leu postaköltség.

A MAGYAR CSALÁD TELJES OLVAS- MÁNYSZÜKSÉGLETÉT KIELÉGITIK

a Pásztortüz

szépirodalmi folyóirat,

Magyar Kisebbség

félhavi politikai szemle,

Vasárnapi Ujság

képes családi hetilap,

Cimbora

képes gyermekujtság.

Ha a családfő a fent felsorolt négy lapot megrendeli, amellyel, hogy aránytalanul olcsóbban jut hozzájuk, a **Magyar Kisebbségben** politikai irányú érdeklődését, a **Pásztortüzben** magasabb rendű szépirodalmi igényeit elégíti ki, a **Vasárnapi Ujságban** a hét aktuálisait és szórakoztató olvasmányokat, a **Cimborában** pedig gyermekeit szórakoztató és nevelő hasznos olvasni valókat talál. Táborukban kell lenni tehát minden magyar családnak.

Kérjen mutatványszámot: a

Haladás Lap- és Könyvkiadó Vállalattól, Kolozsvár, illetve a **Magyar Kisebbség** kiadóhivatalától Lugos, illetve a **Cimbora** kiadóhivatalától, Szatmárról.

A juliusi számok rejtvényeinek megfejtése

26. szám. Betűrejtvény: él, bál, cél, dél, fél, kél, nyél, szél. Számrejtvény: Lassan járj, tovább érsz. Verses rejtvény: Átló. Szótagrejtvény: Tanító, palló, holló, sarló.

27. szám. Betűrejtvények: Körégő, kö-köröcsin.

28. szám. Betűrejtvény: Sok pénz is elfogy. Névrejtvény: Félix. Betűrejtvény: bab, hab, zab, rab. Névrejtvény: Déva, Dés. Verses-rejtvény: Csónak, kancsó. Rejtett közmondás: Fekete földben terem a jó buza.

29. szám. Képrejtvény: Sepsiszentgyörgy. Betűrejtvények: Fülöp, irón, fakó.

30. szám. Képrejtvény: Olvasóköri. Betűrejtvény: Történelem. Pontrejtvény: Arany János.

Megfejtették: Csia Ilonka, Schwatz Ilonka, Wolff Iván, Kacsó Margit és Piroska, Fekete Emma és Juci, Herman Dezső, Szabó László, Hoffmann Dezső, Györfly Endre, Laufer Ernő, Treitel Imre, Schwartz Emilia, Székely Géza és Akos, Kathonay Nelly, Binczel Andor, László Gyula, Kertész József, Szilágyi László, Dénes Ferenc és Edit, Szabó Jenő és Sanyi, Zacher Mancsi, Máthis Editke, Kliegl Róbert, Schwarcz Jenő, Lónyai Ferenc és Klárka, Dénes Ferike és Editke, Gönczy Judit, Polacsek Imre, Rózsa László, Roseth Bellus, Sugar Lili, Ruhig Zoli és Pali, Merle Györgyike, Dóczy Zoltán, Kövér József, Csonka Irénke, Varga Gyula és Lajos, Salamon Sándor, Duca Rózsika, Adám Mária, Lakatos Klári és Katóka, Singer Móricz, Segelstein Norbert, Wédel Misi, Csürös Pisti, ifj. Kristyori Béla, Mayer Ferenc, Dénes Ibolya, Ullmann Edit, Kis szórakozott, Kovács Gábor, Osztian Ilike, Smilovits László, Dekáni Zsófia, Rátz György, Heim Magdus, Monori György, ifj. Szabó Géza és Aranka, Körössi Tibor, Gerő Bertalan, Barcsay Mihály, Hirsch Manyi, Telegdy Erzsike, Csillag László, Varga Rózsika, Vajda Gyurka, Fleischmann Erzsike, Sztojka László, Kohn Jancsi, Szmercsányi Pista, Vincze Erzsébet, Kovács Margit, Hirsch Lili, Marton Lilly, Bott Palkó, Kun György, Pinka Mária, Dénes Ibolyka, Erzsike és Szilárd, Acs József, Grünwald Irma, Ferenczy Évike, Rózsa László, Pető Ervin, Rooz Lola, Lesnyovszki Dénes Gyula és Ernő, Bede Mariska és Karcsi, Dóczy Zoltán, Horgos Icuka, Baumgarten Ada, Jakab Jenő.

A megfejtők közt 14 könyvet sorsoltunk ki. Tökmag király öfelsege a következők nevét hozta ki Elek nagyapó kalapjából: Gálfalvi Sándor Dicsőszentmárton, Pataki Pál Buzásbocsárd, Vass Gizuska Sepsiszentgyörgy, Mátis Editke Dés, Ruhig Pali és Zoli Marosvásárhely, Merle Györgyike Arad, Seps János Adorján, Salamon Sándor Szilágyeseh, Duca Rózsika Beszterce, Segelstein Norbert Brassó, Smilovits László Csikszereda, Mayer Ferenc Arad, Wédel Misi Nagyenyed, Herman Dezső Székelyudvarhely.

Elek nagyapó üzeni:

Minden levél egyenesen Elek nagyapó címére: Kisbaczon, (Bafanii Mici) u. p. Nagy-baczon, (Bafanii Mare) Háromszék megye (Jud. Treiscaune) küldendő, akkor idejében kaptok választ. A levélírás egyik fontos szabálya, hogy benne legyen a levélben: hol kelt, melyik évben s melyik hónap hányadikán!

Itt van újra Szeptember bácsi, az iskolai esztendő első hónapja. Városokban és falvakban szólnak a csengettyük, s apró gyermekek és növendékifjak sietve sietnek a „szent célu” iskolába. Több ezer unokám mosolygós arcát látom ebben a hatalmas nagy seregben: igen, az én unokáim, szentül hiszem, mosolygós arccal, jókedvvel mennek az iskolába s azzal a komoly elhatározással, hogy szorgalmukkal, jó magaviseletükkel szüleiknek örömet, s ha majd kikerülnek az iskolából az életbe, lelkes, becsületes munkájukkal maguknak tisztességet, a nagyapó névnek dicsőséget szereznek. Munkára felédes unokáim! — Pinka Mária Segešvár. Eltaláltad: nem nehéz teljesíteni a kívánságodat, mert csak arra kérsz, hogy fogadjalak be unokám közé. Örömmel fogadjak be s meg is dícsérek, hogy kifünnöd vezetted a IV. elemi. Ugy legyen a polgáriban is. Remélem, Rózi nővéred hamarosan meggyógyul és ő is bemutatkozik nagyapóknak. — Kun György Uzon. A Székés a teknőben elejét a 9-ik fejezetét csak úgy kaphatod meg, ha április elejétől megrendeled a Cimborát, vagy megváród, amíg köztudott alakban megjelen s akkor megveszed a könyvet. — Bóti Paikó Marosújvár. Írtam a kiadóba, hogy igazítsák helyre a nevedet. A megfetések ezután egyenesen Kisbaczonba címezd. Szinte lekéstél. — Marton Lilly Kolozsvár. A jókívánság sohasem késő. Köszöntet érte. Ha a helyreigazítás oly kitagastalan lesz, mint a leveled, a nyertesek közt fog ragyogni a neved. — Adam Mária Ditró. Elhiszem, hogy nagy gyönyörűséggel olvastad a Beszélő bubát. Berde Mária néni írásait hasonló gyönyörűséggel olvassák a nagyok is, nemcsak Erdélyben, de messze túl a határon is. Őcsike itt van és itt is marad szeptember végéig. Nem lehetetlen, hogy egyszer majd elmegyek Ditróba. — Kovács Margit Kolozsvár. Boldog vagy, hogy unokáim közé sorozhatod magadat, mert az igazi nagyapád nem élnék. Nekem még most, életem alkonyán is fáj, hogy nem is ismertem nagyapámat s nem élvezhettem az ő meleg szívűk becéző szeretetét. — Schwartz Ilona Kolozsvár. Ugy emlékezem, hogy te egyszer már nyerrél könyvet, tehát nem érhető nagy családod. Egyébként magad írod, hogy kárpótol az üzenet. A hideg vizitól nem kell félni: igen kellemes az nagy melegben és egészséges is, különösen ha úszni jól megtanulsz. — Ilonka, Lajos, Bibi és Kacsó Válaszut. Sejttem, de nem tudom, kik vagytok. Jobban mondva: nem akarom tudni. Azért nem akarom, hogy ezután a vezetékneveket is írjátok alá. Válaszútra, ha Isten élte, elmegyek, mert van ott nekem egy „fiam.” Mit gondoltok: ki lehet? Akkor aztán titeket is meglátogatlak. Mondanom se kell tán, hogy Őcsike pompásan tölti a nyarat. — Szabó Jenő és Sanyi Szatmár. Tudtam én azt a Bercsényi-utcsról, hogy Szatmáron laktok. Van még ebben az utcában unokám. De úgy rendjén, hogy ne csak az utca, hanem a város neve is ott legyen a leveleken. Ugy-e? Többet nem feledeztek meg erről? — Ferenczy Érika Aranyosgyéres. Kolozsvárt és Nagyváradon fölötted a vakáció egy részét s jól fölötted az időt. Ennek igen örvendek s annak is, hogy a könyvet megkaptad. — Sz. Nagy Béla és Zoltán Kolozsvár. Ez az üzenetem már valószínűleg Kolozsvártól talán s a fordai nagyapó szép nagy kerfje helyett a főtéren sétáltak, aztán egy-két nap múlva siettek iskolába. Az írásod valóságilag meglepett, Béla fiam: nem egy IV. elemiben kifünnöd „érettségizett” kis diáknak, de nagy diáknak is dícséretre válnék. S dícséretre válik az is, hogy Zoli Őcsédnek, aki csak most végezte az első elemi, felolvasad a Cimborá meséit. A Székés a teknőben és a Tamás érdeklődik — örömmel látom, igen felszik minden unokámnak. A kiadó bácsi pótolja a 30. számot, édes anyádnak pedig, aki Bölöni Jolán név alatt egyik lelkes munkatársam, sugd meg, hogy egy nevére címzett postautalvány vissza jött, szeptemberben újra elküldöm. — Salamon Sándor és Mariska Szilágycseh. Igaza van anyukának: a fürelem rózsás ferom. Őcsikének igen jól telt a vakációja s valószínűleg szomorú szívvel megy vissza Budapestre. A kiadóba ezután a fi nevetekre küldi az újságot. Az egyik rejtvény sorra kerül. — Virág Annuci Dész. Eddig bizonyai megkaptad a nyert könyvet s örömmel megy vizsgáznai Kolozsvárra a zenekonzervatóriumba. És eddig láttad nagyapó arcképét is a Vasárnapi Újságban s majd megfogod látni valóságban is. Rejtvényed közt megint találmam egy sikerülte. — Zóber Zsigmond Szatmár. Ha jól emlékszem, most találkoztam először a neveddel (s dícséretet érdemlő széprásóddal), tehát Törkrag Őfelsége nem is huzhatta ki a nevedet. A háromszög rejtvény sorra kerül. — Szalay Juditka és Zsuzsika Nagyborsa. Sokszor elmentek a temetőbe és sok virágot viszték a Katóka sírjára. Lám, a Szeretef diadalmaskodik a halálón: a kis Katóknak csak gyöngye festetf ragadhatta el, lelke angyalokkal társalkodik a magas mennyországban, onnét néz le reátok s gyönyörködik bennetek és a virágokban. Elhiszem, hogy szeretnétek meglátogatni Mariska néni, aki Kézdivásárhelyen lakik, de messze, igen messze van Pozsony megyétől Háromszék megye. Írjátok meg következő leveleitekben, kinek a felesége Mariska néni. Nagyapóknak sok ismerőse van Kézdivásárhelyen. Edes jó anyátoknak csókolom a kezét. — Szaniszló Mancika Kolozsvár. Hol, merre jártak a Szaniszló fiuk, hogy reád maradt a rejtvénymegfetések beküldése? Ennek különben örvendek, mert így a te írásoddal is megismerkedem. Megérdemelnéd, hogy Törkrag Őfelsége külön huzza ki a nevedet. — Monoki Lajos Kolozsvár. Csak a posta-

bélyegző vezérel, hogy Kolozsvárt lakol. Máskor ne felejtésd ki leveledből a lakhelyet, és ne Szatmárra, hanem Kisbaczonba címezd. No még igazi levelet is várok tőled. — Springer Istvan Bardiöv. Te már ismered Andrist és Őcsikét a Jó Pajtásból, én meg azt szeretném tudni, hogy Bardióvnak mi a magyar neve. Hát csakugyan annyira tejszenek a nadsellü gondolatok, hogy „a nevetéssel sem bírod azt kifejezni?” Rejtvényeid közül az első sorra kerül, a többi kedves ismerős. — Pető Ervin Akos. Örültem a képes levelezőlapnak, de azért sem haragudnám meg, ha igazi levelet írnál s azt nem Szatmárra, hanem egyenesen Kisbaczonba címezéd. — Rozz Lola. Bár két előfizetőt szereztél: Szatmáron Bolgár Magdát, Munkácson Somos Nucit, s bár jól tudom, hogy hol lakol, mégsem írom ki neved után a lakhelyet, mivelhogy te megfedekezte arról. A te érdekedben teszem ezt, hogy ezután ne feledezkezzél meg a levélírás e fontos kellekéről. Persze, a buzgólkodásért megdicsérek. — Lesnyovszki Denes, Gyula és Ernő Szováta. Írtam a kiadó bácsinak a pótlásért. — Kertész József Torda. Jó a szélmalom rejtvényed, de csak úgy közlöm, ha jó nagy betűkkel újra írod, mert ilyen próbátékkel szinte elkerülhetetlen a sajtóhiba. — Ormay Magdolna Nagyszalonta. Amint már többször üzentem, a Veréb Jankó első levelének pályázatán nyert könyvekkel valami baleset történt, mert a nyertesek nagy része nem kapta meg a könyvet. Azóta, akik reklamáltak, a kiadó azoknak pótolta. Pótolni fogja a te Margit hugodét is, már csak azért is, hogy remélhetően jóegészségben visszatérogodnodnak örömet szerezz. A postaköltséget nem kell megfériíteni. Unokatestvéredet, Ormay László örömmel látom unokám sorában a várom a bemutatkozását. — Baumgarten Ada Cs. Keszere. Képzem, hogy mily szép napokat töltötte Gyergyószentmiklóson a kedves apácaik körében. Laci bátyádnak mondd meg, hogy közölje velem gyulafehérvári címét, s addig is írjon a Cimborának az ő érdekes utazásáról. — Horgos Icaika Dész. Örvendek az örömdönek, hogy nemcsak nyertél, de meg is kaptad a könyvet, de annak is, hogy eltaláltam: tiszta egyes a bizonyítványod. Ugy legyen ezután is, most már IV. elosztályos Icaika! — Berde Mariska és Kacsó Nagyborsó. Isten hozott unokáim kedves fájorába. Remélem, szorgalmas levélírók lesztek. — Benedek Istvan Kisbaczon. Valóban, „nadsellü” gondolat volt tőled, ő, Őcsike, hogy leveledet a nagyapó nevére érkezett levelek közé csempesztéd, így jutattam hozzá nagyapó házának keleti sarkából a nyugati sarkába a medve, róka és a nyul izgatón érdekes történetét, mely idegrázó bonyodalom után azzal végződik, hogy a vadaskutya betemedődik a rókaükhébe. Ő, ő, szegény kutyuska! Az is nadsellü volt, hogy ezt az izgalmas történetet toliba mondatad a mamádnak s nem görnyedtél az asztal mellett, mint ahogy görnyedezik szegény nagyapó reggeltől estig. Istenem, Istenem, ha én egyszer akkora úr lehetnék, hogy diktáljak! Ez volna csak a nadsellü! — Dóczy Zoltán Nagyenyed. Jó a számréjtvényed, a képrejtvényt azonban kifeledded a levélből. Ferko Őcsédnek pedig azt üzeni Törkrag király, hogy aligha hibázik rá a nevére, mert veled íratott levelet, holott már tud írni. Őfelsége igen kíváncsi Ferko sajátkezü írására. A kedves mamától rég nem kaptam rajzot. Talán nincs még itthon? — Jakab Legényke Torda. Jenő az igazi neved, de „Legényke” vagy otthon, amiből mindjárt láttam, hogy székel vagy. Mégpedig kicsoda székel? Már három éves kopod óta ismeresz, mert apuka és anyuka azóta folyton olvasták neked nagyapó meséit, most meg román iskolába jársz s 30 román tanuló közt te vagy a legjobb tanuló: tiszta egyes a bizonyítványod. Ez már aztán derék dolog. Különösen derék, hogy bár román iskolába jársz, nagyszerűen írsz magyarul. Így van ez jól. Meg kell tanulni az állam nyelvet s nem szabad elfeledni az anyanyelvünket. Edesapádra kedvesen emlékszem: fiatal korában sok jóízű székelystóriát írt. Kár, hogy abbahagyta. Sőt kiadtam tőle egy kis könyvet is, mely szász népmeseket tartalmazott. Adja a jó Isten, hogy teljesüljön vágyad: legyen belőled „hires mérnök vagy fentaláló és jó magyar ember”. Őcsike viszont te tveiri szeretettel ölel, nagyapó pedig szívből örvend, hogy Jakab Miklós fiát unokái közé számíthatja. — Weiszler Laci Eperjes. A kiadó bácsinak írtam, hogy helyes címed Masarkyova-u. 29 és nem 31. Rejtvényed jó. — Abraham Erzsébet Hátszeg Nem háborgatsz a leveleddel, csak írdál bátran. Unokáim leveleinek olvasgatása s a velők való társalkodás öreg szívemnek egyik legnagyobb gyönyörűsége. — Fenyő Hajnalka Brád. Éppen három oldal maradt íresen a levélpapíron. Bizony, még egyet teleírhattál volna! — Kun György Uzon. Jó mind a három rejtvényed, de azt, amelyiknek Paikó Bandi a megfetése, nem közlöm, mivelhogy Paikó Bandi utonálló betyár volt. A postautalványt elküldi a kiadó bácsi. — Münz János Arad. Megnyugtattak: kifogástalan. Most nem is vártam tőled. — Varga Iluk Per:oszény. Minden levélre választottam. — Csetri Mihály Marosvásárhely. Infékedtem, hogy Ferenczi Mihály fűszer- és vaskereskedő ur (Marosludas) címére a kiadó bácsi megindítja a Cimborát. Buzgólkodásodért dícséretet érdemelsz. — Rafael Klárka Bölön. Nagy örömmel látom, hogy te is beálltál, mégpedig önkéntesen a Cimborá terjesztői közé: főbb unokatestvérednek mutatványszámot küldtél s Kun György már meg is rendelt. Megrendelik bizonyval a többiek is. Ha visszatérsz nagyszüleidől, tudom, beszámolsz nagyapóknak az ott töltött kedves napokról. Ami a a nevem napját illeti: a jókívánság sohasem késő, Klárka. — Révai Bani Dicsőszenmárton. Ugy látszik, én tévedtem: Dész irván Dicsőszenmárton helyett s emiatf nem kaptam meg a könyvet. Most majd megkapod a kiadóba címetől. A Babi meggyógyulásának igen örvendek. Képzem, hogy otthon mily nagy volt az öröm, amikor egészségesen jött meg a kórházból. — Bustya Nuka Marosvásárhely. Szeretnék már igazi levelet is látni tőled. A levélírás fontos kiegészítője az iskolai tanulásnak. — Kárpáti Irénke Arad. Először találkoztam neveddel s meg nem állhatom, hogy meg ne dicsérjem feltűnő szép és tiszta írásodat. Remélem, ehhez méltónak fogom találni pályaművedet is.

Ferkó felnyitotta szemét s körülhordta zavaros tekintetét.

— Nem üldöznek a hajóról? — volt első kérdése.

— Miféle hajóról?

— Hát ahonnan megszöktünk! A tengeri hajóról.

— Álmodsz, Ferkó!

— Dehogyan álmodom! Hiszen utánunk is lőttek az ágyuból!

— Félrebeszélpsz, pajtás! Nem voltunk mi semmiféle gőzhajón.

— De hallottam, hogy ágyuval lőttek utánunk, — erősködött Ferkó.

— Csak mennydörgés volt az.

Ferkó csak most kezdett eszmélni.

— Persze . . . persze . . . — dadogta. — Most már emlékszem . . . De hogy kerültünk ide?

— Azt hiszem, valamelyik jóindulatu hullám dobott ki.

— S hol vagyunk?

— Még magam sem tudom. Csak annyit látok, hogy valami szigetre kerültünk.

Ferkó, bár nagyon nehezen, szintén felemelkedett s körülnézett.

Tényleg valami kis szigeten állottak. Köröskörül viz vette körül a darabka földet, messzebb pedig, szinte a távolság ködébe veszve látszott egy keskeny földsáv, valószínűleg a folyó partja.

— Nincsenek vademberek a szigeten? — érdeklődött Ferkó riadtan.

— Semmi nyomát nem látom élő lénynek, — magyarázta Miska. — Azt hiszem, az egész sziget lakatlan . . . De ha elég erősnek érzed magad, elindulhatunk felfedező utra.

Ferkó azonban huzódzott.

— Előbb talán ki kellene kémlelni a helyet, nehogy valami meglepetés érjen bennünket. Mert

is inkább, mert elnehezdedtek szempillái. Elhallgatott tehát s a következő percben már mélyen aludt.

Miska azonban — lelkiismeretes hajóshoz illően — még nem hajtotta nyugalomra fejét, hanem elővette noteszét s beírta az utóbbi napok eseményeit. Csak amikor készen lett a feljegyzésekkel, dőlt le a szalmára s nemsokára ő is elszunnyadt . . .

— Én már nem bízom a szerencsében, — szolt Ferkó lemondóan.

Felkuperodtak a rönkőn, melyet a víz lassan usztatott lefelé. A két fiu kétségbeesve furta tekintetét a sötétbe, hogy hátha felfedeznének valami jármüvet és segítségül hívhatják. De sehol nem mutatkozott semmi. Ehelyett egyre sürübb felhők tornyosultak az égen s távoli moraj jelezte, hogy zivatar készül. Egyre erősödő szél szántotta végig a vizet s felkorbácsolta a hullámokat. A menedékül szolgáló fatörzs úgy táncolt, hogy alig tudták magukat tartani rajta. Ekkor borzalmas villám hasított át az égen s a következő pillanatban vizet-földet megrázó mennydörgés reszkettette meg a levegőt. Erre teljes erővel kitört a zivatar s úgy ömlött az eső, mintha dézsából öntötték volna. Bömbölt, zúgott, jajgatott a szél, mint valami sebzett szörnyeteg s most már embermagasságúra paszkolta a hullámokat. Egy újabb szélroham megragadta a fatörzset s szeszélyesen dobálta ide-oda. A két fiu szinte magánkivül, görcsösen kabaszkodott, hogy a vihar le ne sodorja. Most hirtelen megrázkódtak. A fatörzs hirtelen, nagy erővel valami keménybe ütközött s mindketten lerepültek róla és a következő pillanatban ájultan kerültek el — a parton . . .

Már magasan járt a nap s a derült kék égről mosolyogva tekintett lefelé, amikor Miska magához tért. Csodálkozva nézett körül s nem tudta, hol van. Először is Ferkót kereste. Ferkó ott feküdt, néhány lépésre tőle, elterülve a part homokjában, még mindig öntudatlanul.

Miska odavánszorgott hozzá és megrázta:

— Ferkó! Ferkó! — költögette. — Ébredj! Megmenekültünk!

— Azt hiszem, hajótörést szenvedtünk, — állapította meg Miska nagy bölcsen.

— Azt ugy is tudom, ha nem mondd, — dohogott Ferkó. — Inkább arról beszélj, hogy mit csináljunk most, mert már a görcs húzza a lábamat, meg a kezemet. Nem tudom, meddig lesz erőm még tartani ezt a tuskót.

— Próbáljunk felkapaszkodni rá, — tanácsolta Miska.

Megkísérelték hát, hogy maguk alá gyűrjék a farönköt, azonban a gömbölyű törzs kétszer-háromszor is kifordult alóluk s ők maguk vissza csuszta a vízbe.

Végre sikerült meglovagolni a makraucos fa-törzset, s most már csak két lábuk lógott a vízbe. Moccanni azonban nem mertek, mert félt volt, hogy megfordul alattuk ismét a fa. Ugy ültek egymással szemben, mint a deszkán hintázó gyerekek s hogy egy pillanatnyi nyugalomuk volt, veték észre, hogy kalapjuk is eluszott.

— Mi lesz most? — siránkozott Ferkó, teljesen elkeseredve.

— Erre magam is kíváncsi vagyok, — válaszolt Miska. — Még evezőnk sincs, hogy legalább a part felé irányíthatnánk magunkat.

— Hát hol a part? — meregette szemét Ferkó a sötétben, mert az orráig sem látott.

— Majd meglátjuk, ha kivilágosodik, — biztatta Miska.

— Vajjon hány óra lehet?

— Fogalmam sincs róla. Az ég is borult. Még a csillagokat sem látni. Talán már elmúlt éjfél.

— Akkor még soká virrad, — jegyezte meg busan Ferkó.

— Talán szerencsénk lesz s partra segít a szél.

TIZENHATODIK FEJEZET,

melyben hőseink hajótörést szenvednek s egy lakatlan szigetre veti őket a hullám. A sziget elfoglalása, a koronázás, berendezkedés az új hazában; a kunyhó.

A következő napok változatlan egyformasággal teltek el. Hőseink az éjszakákat a vizen töltötték s hol szélcsend mellett, hol kedvező széllel, hol pedig viharban folytatták utjukat kisebb-nagyobb veszedelmek között. Nappal a néptelen part sűrű bozótjában bujtak meg s vagy horogjaikkal, vagy gummi-puskájukkal szerezték meg a napi ételmet, melyet aztán közös erővel s szakács-tudományuk összetevésével készítettek el élvezhető eledellé.

A harmadik éjszakán aztán hirtelen kiszélesedett a Tisza s lépten-nyomon kavargó örvények veszélyeztették az „Erzsiké“-t. A sötétben egyebet sem láttak, mint vizet, a távoli partot teljesen elnyelte a homály, s így hőseink azt sem tudták, hogy tulajdonképpen hová jutottak. A bizonytalanság annyira hatalmába kerítette őket, hogy tétlenül ültek csónakjukban, teljesen kiszolgáltatva az örvényeknek és a hullámoknak.

— Azt hiszem, — riadozott Ferkó — kijutottunk a nyílt tengerre.

Miska is annyira meg volt ijedve a víz óriás végelethatalmas tömegétől, hogy nem merészelt határozottan ellentmondani s csak habozva nyilatkozott.

— Nem hinném, hogy ez már a tenger volna, — mondotta. — De rögtön meggyőződhetünk az

igazságról. A tenger vize sós. Kóstold hát meg, hogy milyen az ize ennek a viznek.

Ferkó azonban tiltakozott az itatás ellen. Még most is szájában érezte a vérszerződés ízét, azért hát társára akarta háritani a meggyőződés eme módját.

— Kóstold csak meg te! — szolt. — Te vagy a tengeri szakértő.

— Ugy félsz egy kis viztől? — kérdé Miska megvetéssel és lehajolva, tenyerével felmarkolt egy kis vizet s belenyujtotta nyelve hegyét.

— Édes, — mondotta aztán, — tehát folyóviz. — Még pedig nem lehet más, mint a Duna. Bizonyosan a torkolatnál vagyunk, azért ilyen széles.

— Most oszt merre kell mennünk? — kérdé Ferkó, aki egyáltalában nem tudott tájékozódni.

— Magam sem tudom, — vallotta be Miska. — Bizzuk hát a vízre magunkat. Arra kell ugyanis mennünk, amerre a víz folyik.

Ezen a helyen azonban — úgy látszott — semerre sem folyt a víz, csak kavargott, örvénylett s mint valami motollát, úgy forgatta az „Erzsikét“-t.

— Innen ugyan nem keveredünk ki soha! — esett kétségbe a kishitű Ferkó.

— Dehogyan is nem! — erősködött Miska. — Próbáljunk evezni, hátha belekerülünk a víz helyes árába.

Nekifeszítették hát evezőjüket a viznek, de igen lassan haladtak.

— Felfelé evezünk, vélte Ferkó fáradtan lihegve. — Hát akkor forduljunk meg, — indítványozta Miska. — Majd meglátjuk, mi lesz.

A fordulás azonban igen nehezen ment. A víz erősen ellentállott s egy lépésnyire sem jutottak. Még egy jó ideig így kinlódtak, s amikor látták, hogy nem sikerül erőfeszítéssel semmire se menniök, Miska újabb indítvánnyal állott elő.

— Talán a vitorlával jobban sikerül, — mondotta. — Feszítsük ki. Ugy érzem, van egy kis szél. Használjuk ki. Valamerre majd csak elvisz.

Meglehetős bajlódással ki is feszítették a viharvert lepedőt, mely hűségesen felfogta a víz felett járó gyöngye szelet s tényleg meg is indult a csolnak.

Utasainknak azonban sejtelmük sem volt arról, hogy helyes irányban haladnak-e s hogy hová fognak jutni. Az ég teljesen beborult, sehol sem látszott valami irányt jelző fény s feketén borzolódtak alattuk a hullámok.

Vagy egy órát haladtak így teljes bizonytalanságban, amikor egyszerre csak borzalmas lökést kaptak s a következő pillanatban recsegve-ropogva felborult a ladik . . .

Leirhatatlan másodpercek következtek. A vízbe fordult gyerekek iszonyu erőfeszítéssel igyekeztek fenntartani magukat, de pillanatról-pillanatra érezték, hogy erejük gyengül s a metsző hideg víz görcsbe rántja végtagjaikat.

Már-már alámerültek, amikor kapálózó kezük valami sötét tárgyba ütődött, mely ott uszott a víz felszínén.

Mindketten utána kaptak s erősen megfogóztak benne. Csak ekkor érezték — (mert látni nem lehetett) — hogy hatalmas fatörzs volt, ami kezük ügyébe akadt. Valószínűleg ez ütközött össze ladikjukkal is, melyet aztán pozdorjává tört.

— Ferkó! — kiáltott Miska, amikor magához tért. — Itt vagy?

— Itt vagyok, — válaszolt Ferkó elhaló hangon a fatörzs másik végéről.

— Akkor nincs baj! — örvendezett Miska. —

— Fenét nincs! — prüszkölt Ferkó a sok ivástól. — Majd belefultam.

A Cimborá első félévi bekötési táblái elkészültek. A csinos és tartós bekötési táblák ára 30 leu és 5 leu postaköltség. □□□□

Ha támogatni akarjátok munkánkat, közöljétek a kiadóhivatallal a Csehszlovákiában lakó és veletek egykoru kis cimboráitok pontos címét.

INGYEN
küldjük minden előfizetőnek a CIMBORÁT
EGY ÉVIG

ha az illető előfizető a maga városában tiz új előfizetőt szerez és beküldi az új előfizetőknak legalább egy félévre szóló előfizetési díját.

INGYEN
küldjük minden előfizetőnek a CIMBORÁT
EGY FÉLÉVIG

ha az illető előfizető a maga városában öt új előfizetőt szerez és beküldi az új előfizetőknak legalább egy félévre szóló előfizetési díját.

INGYEN megküldjük minden előfizetőnek Benedek Elek: Őcsike könyvét, ha az előfizető négy új előfizetőt,

INGYEN megküldjük minden előfizetőnek Balázs Ferenc: Mesefolyam vagy Kertész Mihály: Senki Tamás című könyvét, ha az előfizető három új előfizetőt, ♡ ♡ ♡ ♡ ♡ ♡ ♡ ♡

INGYEN megküldjük minden előfizetőnek Benedek Elek: Hires erdélyi magyarok című könyvét, ha az előfizető két új előfizetőt és ♡ ♡ ♡ ♡

INGYEN megküldjük minden előfizetőnek Monok Sándor: Tündérmese című könyvét, ha az előfizető egy előfizetőt szerez és az új előfizetőknak legalább is egy félévre szóló előfizetési díját beküldi. ♡ ♡ ♡ ♡

Hisszük, hogy e szép ajándékok még fokozottabb mértékben ösztönözni fognak benneteket arra, hogy, mint eddig is tettétek, a Cimborá olvasó tábora részére minél több olvasót szerezzetek. ♡ ♡ ♡ ♡ ♡ ♡ ♡ ♡

Szép feladatotokhoz a CIMBORÁ kiadóhivatala sikeres munkát kíván.

A Cimborá ez évi január, február márciusi és áprilisi számai teljesen elfogytak. Ezekkel a számokkal senkinek sem szolgálhatunk. □□

Junius harmincadikán lejárt a második negyedév. Ne mulasszátok el az előfizetési díjaitokat beküldeni, mert kénytelenek leszünk a lap további küldését beszüntetni.

LAPTULAJDONOS ÉS KIADÓ
SZABADSAJTÓ KÖNYVNYOMDA ÉS LAPKIADÓ R.-T. SATMAR.
A LAPOT A NYOMDAVÁLLALAT BAJA-MAREI (NAGYBÁNYAI) FIÓKJÁNAK GYORSSAJTÓJÁN NYOMJÁK
A SZERKESZTÉSÉRT DÉNES SÁNDOR FELEL.
A SZÍNES CIMLAPOKAT ÓCSVÁR REZSŐ RAJZOLTA.